Gimnazija
Murska Sobota

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURSKE OKRAJE

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Petek — Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Trg zmage 5 — Poštni predal 52 — Čekovni račun: Narodna banka M. Sobota 641-90332-2 — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Tiska Mariborska tiskarna Izhaja vsak četrtek

Štev. 19 — Leto IV. | Murska Sobota, 8. maja 1952 | Cena din 6.—

Vodna zadruga v Prekmurju ima velike načrte

O vodni zadrugi novega soboškega okraja in o njenih nalogah smo poročali, ko je imela redni občni zbor. Novi odbor je takoj pristopil k izvajanju nalog in se je lotil predvsem zbiranja vodoplavnega prispevka, ki ga plačujejo vsi člani od svojih zemljišč. Najti brez denarja ni mogoče delati, ker so sklenili, da bodo delavce pri vseh delih plačevali. Vodoplavni prispevki pa bodo zahtevali mnogo več izdatkov. Izdatki za najnujnejša dela so preračunani na okrog 80 milijonov dinarjev. Tak znesek pa bo vodna zadruga lahko zbrala šele v petih ali šestih letih. Torej bi se tudi izvedba najnujnejših del morala zavleči za toliko let.

Tako čakanje in zavlačevanje pa ni na mestu. Voda ob mokrih letih — ne vemo, kakšna bo letošnje in prihodnja leta, zadnja pa so bila precej mokra — povzročal ogromno škodo lastnikom in skupnosti. Včasih celo večjo, kakor znaša vodoplavni prispevek enega leta. Zato je odbor sklenil, da bi bilo bolje, če bi dobili posojilo za nekaj let, in vsa najnujnejša dela opravili že v enem ali vsaj v dveh letih. Letos bi rabili okrog 50 milijonov dinarjev ostanek pa prihodnje leto. To najeto posojilo pa bi vodna zadruga lahko odplačala najpozneje v šestih letih.

Ali bo odboru uspelo izposlovati posojilo ali ne, še ne vemo. Trudi se, ker se zaveda svojih dolžnosti, ki so mu jih naložili člani na občnem zboru. Gotovo bo storil vse, kar bo v njegovi moči, da bodo najnujnejša regulacijska dela čimprej opravljena. -ja.

V Soboti so prenovili poslopje stare bolnišnice

Prekmursko ljudstvo, pa tudi prebivalstvo ostalega Obmurja, je te dni dobilo novo veliko pridobitev: stavba stare bolnišnice nasproti kolodvora v Murski Soboti je povečana in prenovljena, v njej pa je urejen moderen, vsem sodobnim zdravstvenim predpisom odgovarjajoči interni oddelek. Od 20 bolniških postelj, kolikor jih je imel interni oddelek na razpolago prej, se je njihovo število s preureditvijo povečalo na 80 postelj, s čemer bo v bodoče na internem oddelku v glavnem dovolj prostora za vse pomoči potrebne bolnike iz Obmurja. Iz stare nehigienične bolnišnice, ki je v stari Jugoslaviji nihče ni popravljal, je v zadnjem letu zraslo novo poslopje, kjer bodo imeli bolniki vse ugodnosti: v vsaki sobi je mrzla in topla tekoča voda, parket, ob vsaki bolniški postelji električni zvonec itd.

Dograditev in preureditev internega oddelka Splošne bolnišnice nista bili brez težav. Pomanjkanje kredita je resno grozilo, da bo nameravano delo zastalo. Po prizadevanju posameznih članov Okrajnega ljudskega odbora v Murski Soboti, zlasti pa sekretarja Okrajnega komiteja KPS tov. Brgleza, potem tovarišice Štefke Brglezove, tovarišev Lutarja, Kikeca in drugih, ki so se za to delo resno zavzeli, pa se danes lahko Murska Sobota postavi s preurejenim oddelkom, kjer bodo bolniki uživali ob svojem zdravljenju vse udobnosti.

Obmursko ljudstvo je tako v teh nekaj letih po osvoboditvi dobilo že dve važni novi zdravstveni ustanovi: pljučni oddelek in pa prenovljen in preurejen interni oddelek. Za prihodnje leto so v načrtu dela na preureditvi sedanjega kirurgičnega oddelka, ki je v zelo slabem stanju. Okrajni ljudski odbor se resno zavzema za to, da bi se našla finančna sredstva, ki bodo zagotovila ta prepotrebna dela.

Izredno razveseljivo pa je tudi dejstvo, da so se te dni ponovno začela dela na infekcijskem oddelku bodoče nove bolnišnice v Rakičanu, katera so zaradi informbirojevske blokade pred leti zastala. Ljudska oblast je letos odobrila za ta dela 26 milijonov dinarjev, tako da bo infekcijski oddelek verjetno že letošnjo jesen popolnoma dograjen. V prihodnjih letih pa bodo postopoma gradili tudi vse ostale oddelke. Šele s popolno dograditvijo velike bolnišnice v Rakičanu pa bo vprašanje zdravstvene pomoči obmurskemu ljudstvu dokončno rešeno.

Veržejska mladina je pomagala zadrugi na noge

Na nedavni okrajni mladinski konferenci za združeni ljutomersko-radgonski okraj so delegati kritično ocenili delo mladinske organizacije ter sprejeli več pomembnih obveznosti. V svoji sredini so pozdravili sekretarja okrajnega komiteja Partije tov. Pavlico, zastopnika CK LMS, predstavnika Armade in drugih množičnih organizacij.

Tov. Stane Kotnik, sekretar okrajnega mladinskega vodstva, se je v svojem poročilu dotaknil političnega položaja in obsodil agresivno gonjo, ki jo uprizarjajo italijanski fašisti in šovinisti na škodo delovnega ljudstva naše domovine. Njegovo zahtevo, da londonska konferenca preneha z delom, so delegati potrdili z viharnim ploskanjem.

Ko je govoril o uspehih na področju socialistične graditve, je med drugim omenil, da je tudi mladina ljutomerskega okraja prispevala dragocen delež pri postavitvi naših ključnih objektov; lani so mladinci opravili nad 100 tisoč udarniških ur ter poslali na delovne akcije 360 zastopnikov, graditeljev proge Doboj-Banjaluka in drugih velikanov petletke.

Dasi imajo zadruge v gospodarstvu prevladujoč položaj, se vendar ne moremo pohvaliti, da dohitevajo razvoj naglo rastoče industrije. Na podeželju imamo opravka z ljudmi, ki se ne morejo na mah znebiti stare miselnosti, temelječe na privatni lastnini. Pomagati tem ljudem, da bodo prelomili s starimi navadami, je naloga mladinske organizacije. Zadružna zavest je bitni pogoj za uspehe v zadružnem gospodarstvu. Mladina v nekaterih vaseh je že lani sodelovala v boju za sodobne proizvodne odnose v zadrugah; v Veržeju so prav mladinci z zgledom pomagali ozdraviti neznosne razmere med zadružniki ter speljati zadružno gospodarstvo na pot napredka. Tudi mladina Krapja, Mote in Boleheneč je stopila na stran poštenih zadružnikov in jih vzpodbudila, da so se pričeli zanimati za gospodarski račun. Zgledu Veržejčanov naj bi sledili mladinci Bučan, Noršinec ter drugih vasi, koder še se stara miselnost krčevito upira prodirajočemu napredku. Dolžnost mladinske organizacije je, da pospeši vzgojno delo med mladino v smeri krepitve zadružne zavesti in zadružnega gibanja na podeželju.

Po organizacijskem poročilu ter porojilu revizijskih odborov so se oglasili delegati. Zanimiva so bila zlasti poročila zastopnikov podeželskih mladinskih aktivov, ki so govorili o izkušnjah lanskega dela med vaško mladino ter sporočili konferenci nove obveznosti. Na predlog okrajnega vodstva so bili pohvaljeni aktivi Ljudske mladine v Borecih, Lutvercih, Jeruzalemu, Radencih, Branoslavcih, Spodnjem Krapju, na Kapeli in Runču, med pohvaljenimi mladinskimi voditelji pa je August Holc z Runča, Štefan Jug iz Ljutomera, Lojze Rožman iz Radenc, miličnik Zupančič iz Ljutomera, Srpčičeva in Peternelova iz Apaške kotline itd. Delegati so v imenu svojih organizacij sprejeli več obveznosti. Tako bodo letos poslali na delovišče Strnišče pri Ptuju 90 mladincev, na tečaje za telovadne vaditelje 30 mladincev, v najkrajšem času bodo izvolili občinske mladinske odbore, priredili več sektorskih seminarjev in predavanj za voditelje osnovnih organizacij ter skrbeli za vzgojo mladine v telesno-vzgojnih in kulturno-umetniških društvih.

S konference so poslali protestne resolucije tov. Titu, CK LMJ in CK LMS, v katerih se delegati pridružujejo zahtevam našega državnega vodstva ter obsojajo mešetarjenje zapadnih velesil s pravicami tržaškega delovnega ljudstva in naših narodov. Tov. Titu pišejo: »Z gnevom v srcih obsojamo mešetarsko politiko zapadnih velesil, obsojamo tiste, ki se hočejo igrati z našimi pravicami. Kako se le morejo posvetovati z državo, ki je poteptala mirovno pogodbo in neprestano zatira narodne manjšine? Od naših zaveznikov zahtevamo: Dajte pravice primorskim Slovencem!« — Svoje ogorčenje so mladinski delegati izrazili tudi na ljutomerskih ulicah, prepevajoč borbene pesmi. Nad eno uro so po mestu odlegali klici: Tito — Partija — Tito Armada. Mladi ljudje so še enkrat odgovorili italijanskim fašistom s preprosto, toda odločno besedo: Živijenje damo — Trsta ne damo! —ok—

S plenarnega zasedanja Ljudske prosvete v Ljutomeru

V nedeljo, 27. aprila, je bilo v Ljutomeru plenarno zasedanje okrajnih odborov LPS Ljutomer in Radgona, kateremu je prisostvovalo nad 40 delegatov iz 31 ljudsko-prosvetnih društev.

Poročevalca — tajnik OO LPS Ljutomer tov. Hodžar in predsednik OO LPS Radgona tov. Veršič — sta v svojih poročilih prikazala delo ljudsko-prosvetnih društev ter okrajnih vodstve Ljudske prosvete na vseh področjih dejavnosti, zlasti pa uspehe na področju dramatike in splošno izobraževalnega dela, ki je letos zavzelo precejšen obseg. Govorila sta tudi o slabostih v društvih, poudarjajoč boj naprednih članov za idejno — današnjemu času primerno izobraževalno delo med množicami. Iz obeh poročil je bilo razvidno, da podeželjska društva precej napredujejo, ko vzgajajo svoje člane in se čedalje bolj uveljavljajo kot močan kulturni činitelj v naših vaseh.

O organizacijskih nalogah, ki stopajo v ospredje z združitvijo obeh okrajev, je govoril predsednik okrajnega odbora LP Ljutomer tov. Regoršek. Ko je podčrtal demokratičnost ljudsko-prosvetnega izživljanja, je dejal, da to pridobitev ne smemo ocenjevati pod parolo: »kulturno-prosvetno delo za vsako ceno«, ne smemo dopustiti, da bi naša društva postala gnezdo vsemogočih sovražnikov, za katere v njih ne more biti mesta. Ljudsko-prosvetna društva naj sodelujejo z množičnimi organizacijami, vodstvi Fronte in Partije ter društvi na področju svoje občine.

V živahni razpravi je vzklilo več umestnih predlogov za izboljšanje izobraževalnega dela na podeželju in sodelovanja z drugimi društvi in organizacijami. Delegati so se potožili zaradi finančnih težav, ki delajo preglavice vsem društvom. Zastopnik okrajne gasilske zveze je pudaril pomen sodelovanja med gasilskimi in prosvetnimi društvi ter povedal, da so v ljutomerskem okraju dosegli v tem pogledu pomemben napredek. Pogovorili so se tudi o pripravah za kulturni teden, ki bo v času II. gospodarske razstave v Ljutomeru, zastopniki društev radgonskega okraja pa so z veseljem obljubili sodelovanje.

Plenum je izvolil 35-članski okrajni odbor in 17-članski izvršilni odbor Ljudske prosvete. Za predsednika so vnovič izvolili delavnega prosvetarja Regorška iz Ljutomera, ki je v imenu novoizvoljenega vodstva pozval zastopnike društev k sodelovanju pri nadvse hvaležnem delu med delovnimi množicami. -dž.

Delovni ljudje so proslavili 11. obletnico Osvobodilne fronte

Na Slamnjaku . . .

Sončni pomladanski dan in v zelenje ter cvetje odeti prleški griči so v nedeljo 27. aprila privabili v Slamnjak številne goste z Ljutomera in bližnje okolice. Prišlo je nad 400 frontovcev, gasilcev in članov množičnih organizacij, ki so se ustavili pred spomenikom padlih borcev. Vaščani Slamnjaka že dolgo ne pomnijo tolikšnega števila gostov. Spominsko svečanost je odprl predsednik krajevne Zveze borcev tov. Kralj in se v svojem govoru spomnil preminulih talcev in borcev, ki so dali življenja na oltar domovine. Marsikatero oko je postalo rosno, ko je spregovoril tov. Štebih, predsednik občinskega odbora OF. V svojem govoru se je spomnil pomembnih dogodkov v zgodovini Osvobodilne fronte slovenskega naroda ter orisal razvoj osvobodilnega gibanja v Prlekiji. Nastopili so še: medzadružna godba na pihala, mešani pevski zbor IZUD »Železne dveri« in mladi zadružniki z recitacijami priljubljenih partizanskih in narodnih pesmi. Medtem ko je vod vojakov izstrelili častno salvo, so predstavniki ljutomerske Zveze borcev položili venec pred spomenik.

V Lendavi . . .

Na dan praznika je bila v Lendavi slavnostna seja odbornikov občinskega odbora OF. Slavnostno poročilo je podal tov. Novosel, ki je orisal uspehe Fronte v narodnoosvobodilnem boju in povojni graditvi. Odborniki so se pogovorili o bodočem delu občinskega odbora ter sprejeli sklep, da bodo pomagali mladinskim in pionirskim organizacijam izboljšati kulturno-prosvetno dejavnost na področju občine.

Na proslavi, ki je bila dopoldne v mestni kinodvorani, sta pred množico meščanov govorila tov. Lugarič in predsednik OLO Murska Sobota tov Šabjan. Oba govornika sta se spomnila zgodovinskih dogodkov v NOB in povojni graditvi, poudarjajoč zasluge, ki jih ima Osvobodilna fronta za osvoboditev slovenskega ljudstva. Podeljena so bila odlikovanja zaslužnim borcem: Davidu Dvanajščaku medalja za hrabrost, Ivanu Nemcu, Štefanu Horvatu, Ludviku Vlaju, Angeli Tuhterjevi, Josipu Kotnjeku in Marti Benkovi pa medalje zaslug za narod. Pohvale izvršnega odbora OF Slovenije je prejelo 13 najboljših frontovcev.

Na akademiji so nastopili dijaki nižje gimnazije z deklamacijami v slovenskem in madžarskem jeziku, pevski zbor je pod vodstvom tov. Novaka zapel par borbenih pesmi, nastopil pa je tudi orkester mestnega SKUD pod vodstvom tov. Bačiča.

Na Kamenščaku . . .

Na predvečer praznika OF je na Kamenščaku zagorel kres. Vesela pesem frontovcev in mladincev je odjeknila v nočno tišino, pa tudi vaški harmonikarji so nategnili mehove. Po kresovanju so so zbrali v okrašeni dvorani ter prisluhnili besedam sekretarja občinskega odbora OF tov. Podleska, ki jim je govoril o zgodovinskem poslanstvu Fronte v boju za svobodno in neodvisno domovino. Na slavnostnem sestanku so podelili priznanja najzaslužnejšim gasilcem.

V Ljutomeru . . .

Slavnostne seje, ki jo je priredil občinski frontni odbor, se je udeležilo nad 80 frontovskih voditeljev in zastopnikov ostalih društev in organizacij. Slavnostno poročilo je prebral sekretar občinskega odbora OF tov. Podlesek. Zborovalci so se pogovorili tudi o nalogah Fronte v prihodnjih mesecih ter s predlogi in pripombami potrdili delovni program Fronte in društev na področju občine. Ob tej priliki so bili odlikovani z »Odličjem fronte« štirje vidni frontovski voditelji. -ok.

V Kuzmi . . .

Na predvečer velikega praznika so frontovci naše vasi zakurili kres na najsevernejšem predelu naše domovine. Pri tabornem ognju so se zbrali tudi vojaki, ki so skupaj s civilnim prebivalstvom prepevali borbene pesmi ter vzklikali Partiji in Osvobodilni fronti. S tega mesta je bila odposlana pozdravna resolucija CK Partije, v kateri so zborovalci izrazili pripravljenost, da branijo vsako ped naše zemlje. Naslednji dan so vaščane prebudili pionirji, ki so igrali budnico. Nastopila pa je tudi vaška godba.

Soboški vajenci

so pravtako dostojno proslavili praznik Fronte. Po nagovoru člana predavateljskega krožka so nastopili z recitacijami in pevskimi točkami. Prvič se je publiki predstavil njihov pevski zbor ter ob spremljavi harmonike zapel nekaj partizanskih in narodnih pesmi.

V Železnih dverih rigolajo

Pred dnevi so dobili železnodverski zadružniki krepkega pomočnika — orjaški rigolni plug. Že navsezgodaj brnita po zadružnih vinogradih traktorja-goseničarja, vlečoč za sabo orjaka, ki preobrača velike gmote ilovnate zemlje. Radovedneži se ustavljajo ob brazdah in se čudijo spretnosti velikana. Tisto, o čemer še pred leti sanjali niso, je zdaj pred njimi, ter se kot gosenica plazi po položnih gričkih. Traktor je zadružnikom zelo dobrodošel, saj imajo nemalo vinogradov, ki jih bo treba temeljito obnoviti. Plug bo to delo opravil v nekaj mesecih, medtem ko bi kopači potrebovali več let. Strojno rigolanje pa je tudi cenejše od ročnega.

Sredi aprila sta se v Ljutomeru pojavila dva traktorja-goseničarja, znamke »Fiat«, ki bosta po ljutomerskih goricah vlačila rigolni plug. To je hkrati najlepša nagrada, ki so jo dobile zadruge ljutomerskega okraja od republiške zadružne zveze, dragocen pripomoček, ki bo sprostil na stotine delovnih rok ter postopoma izpodrinil naporno ročno delo v vinogradih. I. M.

KRAVA, KI DAJE LETNO 12.000 kg MLEKA

Neka angleška krava frigijske pasme je dosegla glede mleka svetovni rekord. Stara je 13 let in letno daje okrog 12.000 kg mleka. S tem je prekosila svetovni rekord za 45 kg. Dnevno ga daje 40 kg. Dala ga je že 2000 krat več kakor tehta in je edina angleška krava, ki je dala nad 100 ton mleka. Te njene izredne lastnosti pripisujejo angleški živinorejski strokovnjaki izredno pazljivi selekciji.

Spominska plošča v soboški gimnaziji?

Po naši domovini smo postavili že mnogo spomenikov in spominskih plošč padlim borcem za svobodo ter žrtvam fašističnega terorja. Tako ostajajo večno v našem spominu, ki smo jih poznali, spomnijo pa se jih tudi oni, ki po naključju opazijo njihova imena vklesana v spominski kamen ali ploščo. To so si tudi zaslužili, saj so se borili za tisto svobodo, ki jo mi danes uživamo, za našo svobodo, katero pa sami niso dočakali.

Ko me je po dolgih letih pot zanesla v Mursko Soboto, so me spomini privedli tudi na gimnazijo. Spominjal sem se dijaških let in stopil do velike nove gimnazije. Dijaki so imeli odmor, zato sem stopil na hodnik. Toda nisem našel tega, kar sem iskal.

Kamor koli pridem, sem navajen, da najprej pogledam za spomini iz narodnoosvobodilne borbe. Mislili sem, da bom tudi kje v gimnaziji odkril kako spominsko ploščo. Saj so madžarski okupatorji 17. oktobra 1944 — ko so odkrili priprave za vstajo in jo preprečili — odpeljali v internacijska taborišča večje število dijakov-maturantov, od katerih se nobeden ni vrnil. Pričakoval sem, da bom njihova imena odkril na spominski plošči, pa jih nisem našel in dijaki so mi pojasnili, da je še ni.

Sam se spominjam nekaj imen interniranih dijakov-maturantov iz Murske Sobote, ki se niso vrnili iz internacije, so torej tudi oni postali žrtve fašizma, in sicer: Drago in Milan Šumenjak, Talanji, Drago Kroflič, Josip Majerič, Niselvičar, Gabrijelčič, Vadnal, Gomilšek; bilo pa jih je še več, le da se njihovih imen ne spominjam. Pa tudi imena tistih bi se dala dobiti. Ti bi bili lahko za vzgled vsemu dijaštvu, ki danes obiskuje gimnazijo, pa tudi poznejšim rodovom, kakor je to po mnogih šolah v Ljubljani in drugod.

Mislim, da bi se brez velikih težav dala postaviti taka spominska plošča. Saj bi zanjo gotovo vsak nekaj prispeval, predvsem pa dijaki in drugi učenci. Ne bi se pa izmikali niti ostali delovni ljudje. Le nekoga je treba, ki se bo za to zavzel, pa bodo kmalu tudi ti dijaki dobili svojo spominsko ploščo

-rič.

Brez učencev v gospodarstvu bo naša obrt propadla

Obrtniki združenega okraja Ljutomer—Radgona so na svoji letni skupščini v Ljutomeru dne 16. aprila razpravljali in sklepali o važnih vprašanjih in problemih obrtništva v novem združenem okraju. Poročila upravnih in nadzornih odborov obeh bivših okrajnih obrtnih zbornic so pokazala napore istih za izboljšanje obrtniškega dela. Živahna diskusija je prikazala razne dobre in slabe strani obrtništva v okraju.

Novi družbeni sistem zahteva še večjo dejavnost — posebno pri socialističnem sektorju obrti. Potrebno bo upoštevati kritiko, o kateri so razpravljali na zadnji skupščini LRS.

Graditev socializma zahteva svoj delež. Vendar se pojavljajo primeri, da tudi zastopniki državnih obrtnih obratov tega ne morejo razumeti. Saj prihajajo nekateri na merodajna mesta s predlogi za ukinitev obrata, z izgovorom, da ni dela, da so cene previsoke itd. Res je, da so državni obrtni obrati bili do sedaj na slabšem od privatnega sektorja, saj so morali odvajati 75% v akumulacijo. Tega privatnemu obrtniku ni bilo treba. Na boljšem pa je bil tudi v tem, ker mu ni bilo treba dajati zaposlenim delavcem ind. bonov in se je lahko s pomočnikom pogajal tudi glede ostalih dajatev, kakor je hotel.

Oblast pa nikdar ne bo dopustila, da bi državni sektor zaradi teh nesorazmerij s privatnim sektorjem bil zapostavljen ali celo začasno ukinjen. Ljudska oblast stremi za tem, da se državni obrtni obrati množijo, širijo in utrjujejo. Izenačenje socialističnega sektorja s privatnim vidimo v najnovejših vladnih ukrepih. Znižanje akumulacije od 75 na 50%, odredba o plačah vajencev ter nove pomočniške plače, katere morajo biti v privatnem sektorju enake onim v državnem, bodo vsekakor vplivale na izenačenje cen enakim proizvodom obeh sektorjev. Želeti bi bilo, da se državni sektor finančno sprosti, ter se tako lahko poslužuje prostega trga kot privatni. Po taki izenačbi obeh sektorjev bi ostala samo lojalna konkurenca v kvaliteti obrtniških izdelkov, kar bi bilo vsekakor koristno za naše narodno gospodarstvo in strokovni dvig obrtništva, ne glede na sektor lastništva.

Vkljub temu, da socializacija našega gospodarstva gre svojo pot naprej in da se bo po novih odredbah privatni sektor izenačil z državnim, naša ljudska oblast podpira in ščiti vsakega poštenega in zavednega privatnega obrtnika. Nikdo ne more trditi, da je bil privatni pošteni obrtnik do sedaj zapostavljen. Davek, kateri samo izravnava dajatve skupnosti z dajatvami socialističnega sektorja mora nujno bremeniti enakomerno oba. Tov. Jože Panjam iz Glavne uprave za ind. in obrt je zbranim obrtnikom statistično dokazal, da je privatni sektor do sedaj dajal skupnosti mnogo manj od državnega. Vendar mnogi obrtniki tega nikakor nočejo priznati. Ti obrtniki pozabljajo, da danes ni več izkoriščanja človeka po človeku. Vsakemu obrtniku pa kljub dajatvam v obliki dohodnine in prometnega davka ostane toliko, kot zasluži delavec v socialističnem sektorju (menda precej več) kljub temu pa ta delavec mnogo manj kritizira.

Okrajna obrtna zbornica mora v bodoče usmerjati vajence v prave poklice. Nekaterim obrtnim strokam naraščaj ni tako nujno potreben, gotovim strokam pa grozi propast, ker jim ga primanjkuje, vkljub temu, da je dotična stroka silne važnosti za narodno gospodarstvo. Na splošno bo OOZ morala posvečati veliko skrb vzgoji vajencev, kakor odnosu med vajencem in pomočnikom ter vajencem in mojstrom. Opažati je, da posebno privatni mojstri zanemarjajo vzgojo obrtniškega naraščaja. Ne skrbijo, da bi vajenec redno obiskoval obrtno strokovno šolo ali pouka na raznih tečajih. Ugotovljeno je v nekaterih primerih, posebno na podeželju, da se danes vajencu ne godi mnogo bolje kot v predaprilski Jugoslaviji. Opaziti je posebno zadnji čas, da se mojstri branijo vajencev, da se skušajo iznebiti že zaposlenih in to pod raznimi pretvezami. Ti obrtniki pa pozabljajo, da so tudi oni nekdaj bili vajenci, da s takim početjem škodujejo našemu narodnemu gospodarstvu ter da naša ljudska oblast takega postopka v nobenem neupravičenem primeru ne bo dovoljevala. V kratkem izidejo nove vladne odredbe, katere bodo uredile odnose z vajenci, dolžnosti istih, kakor tudi dolžnosti delodajalcev ter v kakem razmerju s pomočniki bodo morali mojstri zaposliti vajence.

Mnogo škode in skrbi povzročajo obrtništvu šušmarji. Vsekakor bo morala oblast s šušmarji končno obračunati. Dolžnost obrtnikov pa je, da oblast pri tem vsestransko podprejo ter šušmarje s konkretnimi primeri prijavljajo.

O gospodarski razstavi, katera bo letos v Ljutomeru, je govoril predsednik razstavnega odbora. Gospodarska razstava bo vsekakor uspela, jamstvo nam je zavednost delovnih kolektivov podjetij kakor tudi privatnih mojstrov, kateri že sklepajo, kaj bodo razstavljali. Tudi razstava v Ljutomeru leta 1950 in lanska v Radgoni sta dobro uspeli ter sta bili dobro založeni z obrtniškimi izdelki vseh strok. Izkušnje obeh razstav bomo s pridom uporabili za letošnjo. Obrtništvo vseh strok in sektorjev bo na tej razstavi prikazalo razvoj obrtništva zadnjih let ter perspektivo, da smo sposobni v bodoče še bolj napredovati.

Iz obrtniškega zbora so delegati poslali protestno resolucijo predsedniku Vlade LRS zaradi italijanske pohlepnosti po naši zemlji in Trstu. Tako so dokazali, da ne mislijo le na obrtniške posle, ampak so sposobni pravilno gledati tudi politična vprašanja, kadar gre za pravice narodov Jugoslavije.

jb

Slavnostno so proslavili 1. maj

Prvomajski dnevi v Ljutomeru

Visoki ognjeni zublji, dvigajoči se v zrak pred poslopjem osnovne šole v Ljutomeru, so lepega spomladanskega večera naznanili mestnemu prebivalstvu, da je napočil čas, ko slavi naše delovno ljudstvo praznik mogočnih zmag na področju socialistične gradnje: 1. maj! Kakor nalašč je priroda odela pokrajino s plaščem cvetja in zelenja, zboru gostoletih ptičjih pevcev pa so se pridružili naši ljudje, ki so pri kresovih s pesmijo dali duška svojemu razpoloženju, obujajoč spomine na slavno preteklost delavskega razreda naše domovine. Tako je bilo na Razkrižju, v Železnih dverih ter na številnih prleških gričkih, kjer so na predvečer velikega praznika goreli kresovi, v nočno tišino pa so odjeknili streli možnarjev. Na visokem opekarniškem dimniku je plapolala rdeča zastava. Žuljave roke nekdaj izkoriščanega opekarniškega delavca so pritrdile na dimnik svetlobno napravo z ožarjeno peterokrako zvezdo — simbolom svobode. Misli delavcev, ki so se zbrali ob kresu, so bile pri tovariših črnih revirjev, ki so v stari Jugoslaviji pod kopiti Koroščevih žandarjev prelivali kri za uresničenje svoboščin in pravic tlačenega delavca. Prelita kri je pognala sadove: upor proti okupatorju in domačim kapitalistom, nove tovarne, hidrocentrale, ceste železnice... Gorje tujcu, ki bi se hotel polastiti naše svete zemlje!

Tudi mestece je spremenilo svoje lice. Najbolj so se odrezali nameščenci banke, ki so najlepše okrasili upravno poslopje. Veliki venci in nebroj zastavic je obkrožalo okusno izdelan lepak z napisom: Kolektiv banke čestita delovnemu ljudstvu ob njegovem največjem prazniku! — Na predvečer so se Ljutomerčani zbrali v Titovem domu, kjer so nastopili telovadci »Partizana«. Nastopajoči so z uspelimi telovadnimi točkami zadovoljili gledalce. Nastopilo je nad 120 telovadcev — od pionirjev do odraslih članov. Največ priznanja so žele mladinke z nastopom na dvovišinski bradlji in z zletnimi vajami, člani v orodni telovadbi ter pionirki s točko »mačke in miške«. Program je bil pester, vendar se po številu nastopajočih telovadcev da sklepati, da med člani društva prevladujejo šolski otroci, medtem ko so še vedno redke vrste odraslih telovadcev. Zato je zaželeno, da se tudi odrasla mladina odzove vabilu tov. Žnidariča, ki je v uvodnem nagovoru dejal: pridite v telovadnico in bodite naši prijatelji! Na akademiji so nastopili tudi recitatorji.

V četrtek zjutraj je godba igrala budnico po ljutomerskih ulicah. Proti 9. uri se je zbrala v Sršenovem logu množica meščanov in delavcev mestnih podjetij, ki so prisostvovali koncertu godbe na pihala ter si ogledali zanimivo nogometno tekmo med domačim moštvom in mariborskim Branikom.

Klub za konjski šport je popoldne priredil na Cvenu spomladanski kros, ki je bil dokaj množično obiskan. Dirkalo je več poznanih kasačev. V Presiki in še v nekaterih krajih so priredili kmečka rajanja s plezanjem na prvomajsko drevo, člani sindikalnih organizacij pa so odšli v goste k delavcem državnih posestev ter si poiskali razvedrilo na zabavnih prireditvah, ki so bile v večjih središčih okraja. -ok-

1. maj v Turnišču

Na praznovanje prvega maja — praznika naših delovnih ljudi — smo se v Turnišču dobro pripravili. Že dan poprej so frontovci postavili mlaje in slavoloke, očistili ceste ter okrasili poslopja. Redke so bile hiše, kjer niso izobesili slike maršala Tita in drugih državnih voditeljev. Ko smo povpraševali neko staro ženico, ki je s cvetjem in zelenjem krasila okna, zakaj opravlja ta posel, nam je odgovorila: »Zutra je pri nas veliki svetek — slavimo prvi maj!«

Že ob 4. uri zjutraj je godba igrala budnico, mladinci pa so postavili in okrasili tribuno za predstavnike ljudske oblasti. Na starem sejmišču se je do devete ure zbralo nad 1500 ljudi. Ves prostor je bil okrašen s trobojnicami, cvetjem in zelenjem. Proti 10. uri je krenila množica v povorki mimo častne tribune. Na čelu povorke je na iskrem konjičku jezdil pionir, za njim je korakala godba z Žižkov, ki je igrala partizanske koračnice, sledili so ji gasilci v četverostopih, mladinci predvojaške vzgoje, 50 pionirjev na okrašenih kolesih, šolski otroci in ostalo prebivalstvo. Starejši ljudje so jih pozdravili s ploskanjem. Ko je godba pred tribuno odigrala državno himno, je spregovoril sekretar občinskega komiteja KPS tov. Horvat, katerega govor so zborovalci često prekinili z navdušenim ploskanjem. Pevski zbor s Turnišča je zapel več partizanskih pesmi, popoldne pa je bilo v vasi ljudsko rajanje.

Uspela prvomajska manifestacija v Turnišču je dokaz, da se tudi prekmurski ljudje zavedajo velikih pridobitev 1. maja. Kdor se spomni, kakšne težave so imeli pred leti naši aktivisti v teh krajih prej, ko so vabili ljudi na množične sestanke, mora priznati, da se je v zadnjem času marsikaj spremenilo v dobro napredka. Skratka: Turniščani in okoliški ljudje so proslavili letošnji prvi maj tako, kakor se spodobi, da ga slavijo naši delovni ljudje. Le gospoda kaplana, ki se ob vinski kapljici rad tolče po prsih, češ, jaz sem »socialist«, ni bilo blizu. Toda Turniščani so mu z množično udeležbo na proslavi dostojno odgovorili.

Na Kogu

Tudi na Kogu v ljutomerskem okraju so lepo slavili delavski praznik. Pionirji osnovne šole so okrasili šolsko poslopje. Posebno pozornost je vzbujal velik napis na pročelju nove učilnice: Živel prvi maj — praznik delovnega ljudstva! Zvečer se je oglasil tudi šolski radio, ki nam je iz Ljubljane prvič posredoval »Internacionalo«. Zbralo se je mnogo ljudi, ki so prižgali kres na najvišji točki, pred šolsko barako. Lovska družina je izstrelila več salv, pokali so možnarji, zapel je moški zbor, in zbrano ljudstvo je pozno v noč manifestiralo svojo pripadnost idejam velikega mednarodnega delavskega praznika.

S. V.

Cankovčani na dan 1. maja

Skoraj ves april so se vaščani Cankove pripravljali na praznovanje prvega maja. Pa so se tudi postavili! Ne, na predvečer so v Cankovi in v sosednjih vaseh zagoreli kresovi, ki so naznanili avstrijskim sosedom, da se pri nas svobodno praznuje delavski praznik. Na trgu se je zbralo nad 200 ljudi.

Zgodaj zjutraj so odjeknili streli iz možnarjev, godba pa je zaigrala budnico. Poslednja hiša na Cankovi je bila okrašena z zastavicami, cvetjem in zelenjem. Ob 9. uri se je pričela povorka. Na čelu je korakal oddelek »mladih« z zastavicami, sledili so mu ko-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Dve tretjini Ljutomerčanov dela v društvih

Ni naključje, da se prebivalci prleške metropole čedalje bolj zanimajo za društveno življenje, saj nabirajo moči iz tradicij preteklosti in povojnih uspehov na področju izobraževalnega dela. Dokaz tej trditvi so čvrsti temelji kulture, ki jih bodoči pisec mestne zgodovine ne bo mogel prezreti. Pred tedni je godba slavila 30-letnico svojega poslanstva, letos bo poteklo 20 let, odkar so v mestu ustanovili orkester, svoj jubilej bo kmalu slavila tudi glasbena šola itd. Na teh tradicijah se danes razvija življenje v društvih, ki so po osvoboditvi čvrsto pognala korenine med mestno prebivalstvo. Navzlic množičnosti v društvih, saj združujejo dve tretjini meščanov, pa še vedno pogrešajo mladino, ki naj bi pomladila društvene vrste. Statistika kaže, da so med aktivnimi društvenimi člani večinoma starejši ljudje, medtem ko se 50 odst. mladine še vedno ne more odločiti za društva. Vzrokov za to je več. V nekaterih društvih premalo skrbe za družabnost in razvedrilo mladega človeka. Nemalo je primerov, da se društvena vodstva brigajo zgolj za strokovno izobrazbo članstva, pozabljajo pa na vabljive vzgojne oblike dela z mladino. Člani društev se med seboj premalo poznajo, zato jih bo treba zbližati s prirejanjem družabnih večerov, skupnih izletov in drugih vzgojnih prireditev. Ponekod se pojavljajo strokovnjaki, ki ljubosumno prikrivajo svoje znanje, ter tako hromijo vzgojo članstva v društvu. V kegljaškem klubu se je zadnje čase razpaslo tako imenovano »hazardno« kegljanje za denar ali kapljico, kar meče senco tudi na tiste športnike, ki smatrajo kegljanje za šport, ne pa za sredstvo pridobitništva. Pričakovati je, da bodo kegljači pometli s to nešportno »šaro« v klubu, saj to zahteva njihov športni ponos. Za pozdraviti je tudi predlog, ki svetuje društvenim članom, da izvolijo iz svoje sredine gospodarski odbor, ki naj bi skrbel za društveno imovino. Predlog so rodile razmere v nekaterih društvih ter ugotovljeni primeri razsipništva in slabega čuvanja imovine. Društva so dolžna skrbeti za družabno življenje prebivalstva; obračunati bo treba zlasti s kampanjskim prirejanjem plesnih in veseličnih prireditev, ki dosihmal ni zadovoljilo potrebe prebivalstva. Zatorej se ni čuditi nezadovoljstvu mladih ljudi, katerim je anarhija v družabnem življenju prikrajšala mnogo uric zasluženega razvedrila.

Zdaj pa o programu prireditev, ki so jih namenila ljutomerska društva svojemu prebivalstvu.

Ljudska univerza je priredila devet zanimivih predavanj

Dasi je Ljudska univerza mlada izobraževalna ustanova, brez večjih tradicij, je letos organizirala več zanimivih predavanj in tako upravičila svoj obstoj. Mestno prebivalstvo je z velikim zanimanjem obiskovalo predavanja domačih in gostujočih strokovnjakov ter prosvetnih delavcev, ki so mu na poljuden način pojasnili nekatere pridobitve na važnejših področjih znanosti in družbenega dogajanja. Na prireditev odpade povprečno 150 poslušalcev. Najbolj obiskana so bila predavanja o družinski vzgoji, religiji, nastanku živih bitij, napakah slovenske govorice, atomski energiji ter o medicini včeraj in danes. Vodstvo univerze bo na željo poslušalcev priredilo predavanje o naši zakonodaji.

Kulturno-umetniško društvo »Ivan Kaučič« se je v letošnji sezoni predstavilo prebivalstvu s pestrim reportoarjem prireditev svojih sekcij. Dramatska skupina, ki je že postavila na oder eno dramo, eno komedijo in dve otroški pravljični igrici, ima v programu še Jurčičevega »Desetega brata«, ki ga bo uprizorila ob 30-letnici odrskega dela Vena Vilarja, ameriško dramo »Globoko so korenine«, Levstik-Kreftovega »Tugomerja« in še veseloigro. Pod okriljem sekcije se je uveljavila tudi mladinska dramatska skupina, v bližnji bodočnosti pa bodo Ljutomerčani srečali na odru člane pravkar ustanovljenega »Veselega teatra« in lutkovne sekcije.

Godba na pihala bo še v letošnji sezoni priredila koncert skladb jugoslovanskih narodov. Pričenši z majem, bo vsako drugo nedeljo koncertirala v mestnem parku. Na pobudo mestne frontne organizacije in društva bodo v parku postavili koncertni paviljon za nastopajoče godbenike in pevce. Tudi orkester se pripravlja na koncert, ki ga bo priredil v maju, medtem ko bo v jeseni nastopil z jubilejnim koncertom ob 20-letnici svojega delovanja. Ženski pevski zbor ima v programu dva koncerta narodnih in umetnih pesmi. Razmeroma največ težav ima moški zbor, ki ob sedanji pičli zasedbi glasov ne more računati na samostojne nastope. Društveno vodstvo je že nekajkrat poskušalo zbrati neorganizirane pevce, vendar prizadevanja niso rodila uspehov, največ zaradi mlačnosti nekaterih neorganiziranih pevcev ter sindikalnih organizacij, ki so se zelo slabo zanimale za izvenslužbeno delo svojih članov. Društvo, ki je letos osvojilo pester delovni program, bo nastopalo tudi na vseh proslavah, pripravlja pa se že na proslavo Dneva ljudske vstaje, kjer bodo nastopile glasbena, pevska in recitacijska skupina. Pod okriljem glasbene sekcije so ustanovili plesni orkester, ki naj bi skrbel za kakovostne plesne prireditve ter onemogočil nastopanje »divjih« glasbenih skupin, ki so v pretekli zimi za ceno slabe glasbe beračile po ljutomerskih gostilnah.

Planinci se bodo povzpeli na Triglav in Kamniške planine

Na zadnjem množičnem sestanku planinskega društva so mladi planinci povedali svoje želje. Tako bodo v aprilu odšli na izlet na Dolič v Prekmurju, izražajoč željo, da bi se spoznali s člani soboškega društva (njihovo prizadevanje naj bi služilo za zgled obema kulturno-umetniškima društvoma, ki se ne moreta zbližati). V delovnem programu društva so izleti na Pohorje, v Travoščan ter na Ravno goro in štirj večje ture na Triglav in Kamniške Alpe. Ustanovili bodo tudi taborniško sekcijo in v zimskem času priredili več smučarskih izletov na Pohorje. V društvu imajo hranilno blagajno, kamor vlagajo člani prihranke za kritje izletnih stroškov. Društvo bo v mestu uredilo izložbo s slikami naših planin ter skrbelo za razvoj turizma v Prekiji.

Nogometaši bodo s prostovoljnim delom uredili igrišče ter pričeli s prijateljskim tekmovanjem. Klub se bo udeležil prvenstvenega tekmovanja ter v času okrajne razstave izdelkov lokalne industrije in obrti organiziral nogometni turnir z udeležbo sosednjih klubov. Kegljači bodo preuredili sedanje kegljišče pri »Triglavu« v dvostezno kegljišče ter organizirali medklubsko prijateljsko tekmovanje. Ustanovili bodo tudi balinarsko sekcijo.

Šahisti bodo letos poleg rednih tekmovanj organizirali simultanko in povabili enega izmed najboljših šahovskih mojstrov. Simultanka bo v času okrajne razstave. Člani bodo pomagali interesnim krožkom v pionirskih odredih ter ustanovili šahovske klube v vseh večjih središčih okraja. Novoustanovljeni fotoklub bo s kinoprojektorjem obiskal vse večje vasi in prevajal vaščanom vzgojne filme. Telovadno društvo »Partizan« bo v maju priredilo telovadno akademijo in nastopilo na okrožnem zletu v Soboti. Najboljši tekmovalci se pripravljajo na zvezni zlet. V društvu bodo ustanovili plavalno sekcijo. Ribarska zadruga se bo v kratkem preimenovala v ribarsko športno društvo in tako združila vse ljubitelje ribiškega športa. V načrtu ima športno prireditev na Muri. Avto-moto društvo bo organiziralo patrolne vožnje z vajami v streljanju. Na razstavi izdelkov lokalne obrti bo sodeloval tudi radio-amaterski klub. Filatelisti bodo rastavljali več vrst vrednostnih znamk.

Ljutomerska društva so se letos močno približala prebivalstvu; pestri delovni programi kažejo, da bodo svojo pot nadaljevala. Njihov uspeh pa bo nedvomno popoln takrat, ko bodo odpravila napake, ki so doslej zaviale njihov razmah, šele takrat, ko bodo uresničila svoje načrte v prid prebivalstva mesta in okolice.

-ok-

NAD 1200 MLADIH STRELCEV

V ljutomerskem okraju se je tudi strelska organizacija okrepila in pomnožila z mladinci in člani Zveze borcev; v 29 strelskih družinah je včlanjeno nad 1200 delovnih ljudi, blizu 70 odstotkov članstva pa odpade na mladino. Lani so se odrezali zlasti strelci — mladi zadružniki iz Apač. V tej — s kolonisti naseljeni vasi imajo lepo urejeno strelišče, kamor zahaja staro in mlado ter se pridno uči uporabljati orožje. Apaška strelska družina se je uveljavila v meddružinskem tekmovanju v počastitev 10. obletnice naše JLA, v okrajnem tekmovanju postala prvak ter si zaslužila pohvalno diplomo republiškega odbora Zveze borcev. Tudi strelci v Grlavi so si uredili svoje strelišče. Čeprav je njihova družina najmlajša v okraju, so uspeli združiti nad 50 mladincev, ki v zadnjem času pridno tekmujejo med seboj. Runečki strelci so lani nastopali na vaškem odru s krajšimi igricami, pa tudi v streljanju so prekosili svoje sosede. Pri Tomažu, kjer je v strelsko družino včlanjenih 100 mladincev, redno vadijo z orožjem, nemalo zaslug pa imajo tudi pri postavitvi spomenika padlim borcem in žrtvam okupatorskega terorja. Med delavne organizacije sodi še družina strelcev pri zadružnem skladu v Ljutomeru, saj se njeni člani redno zbirajo na strelišču. Pred kratkim so sklenili, da bodo s svojimi sredstvi kupili puške in potrebni pribor.

Povsod, kjer so se strelske organizacije povzpele na zeleno vejo, je to večidel zasluga članov Zveze borcev, ki so z zgledom vzpodbujali mladino, da se je začela zanimati za strelski šport. V Apačah so člani Zveze borcev prvi prijatelji strelišča; med mladino lahko srečaš zelo pridnega vaditelja strelcev Antona Kroverja, ljudskega poslanca tov. Fifoltovo in druge odbornike množičnih organizacij. Tudi dekleta so z navdušenjem prijela za orožje. V nekaterih vaseh pa se niso nikamor premaknili zaradi mlačnega dela vodstva družin. Na Razkrižju, v Verženju, pri Mali Nedelji in v Križevcih niso lani prišli čez registracijo družin, dasiravno se je mladina zelo zanimala za strelstvo. V bodoče bo treba posvetiti več pažnje politični vzgoji članov. Zahteva, da je treba mladini pojasniti, proti komu je naperjeno naše orožje, velja nedvomno tudi za strelsko organizacijo. Zato morajo slej ko prej izginiti napačna naziranja, ki se pojavljajo v nekaterih množičnih organizacij in krajevnih Zvezah borcev, češ, da je strelstvo postranska organizacija. Posledica takšnega odnosa do strelskih družin na podeželju je zlasti očitna na Cvenu, kjer sta se zaradi nebudnosti članov vrinila v vodstvo bivša podpornika roparske tolpe. In to z glasovi mladih strelcev! Zelo čuden odnos je pokazal tudi KLO v Lukavcih, ki je mladini zabranil uporabljati bližnje strelišče. Že nekaj primerov je dovolj, da podkrepimo našo trditev: tudi v strelske organizacije naj zaveje partizanski duh borbenosti, tovarištva in bojne pripravljenosti — služiti domovini in braniti njeno neodvisnost. Kdo — razen bivših partizanov in aktivistov — bo lahko vzgajal mladino na načelih, skovanih v narodno-osvobodilnem boju? Z njihovo pomočjo pa bodo strelske organizacije preprečile našim nasprotnikom, ki se skrivajo v nekaterih lovskih družinah, da bi še nosili s krvjo priborjeno orožje.

V sredini maja bo strelska organizacija priredila več meddružinskih tekmovanj in okrajno tekmovanje v strestvu, da bo lahko ugotovilo izvežbavanja naj bi omogočila okrajnemu vodnost članstva v strelskih disciplinah ter določilo ekipo, ki bo zastopala strelske organizacije ljutomerskega okraja na republiškem tekmovanju za prvenstvo v letošnjem letu. Lani sta med posamezniki zbrala največ točk Maks Gošnjak in orožar Milan Černjavič, ki je pred kratkim skonstruiral prototip nove pištole. Nabavili bodo tudi nekaj pušk (dosedaj so morali biti zadovoljni le z izrabljenimi puškami stare Avstrije), čuvali zaupano orožje, vzgajali mladino, zlasti pionirje, v ljubezni do svoje domovine ter se bojevali za tekmovalno mesto v republiški strelski ligi. S skupščine, ki je bila v preteklem mesecu, so delegati poslali protestno resolucijo tov. Kardelju, v kateri zahtevajo, da v Londonu prenehajo mešetariti s pravicami našega ljudstva.

-ok-

Znanstvenik, ki je bil hkrati razbojnik

Cela tri leta so živeli prebivalci belgijskega mesta Liega v strahu, ker je po mestu ropal razbojnik. Noč za nočjo je napadal ljudi, pa ga niso mogli izslediti. Zaman so bili vsi napori policije. Nenadoma se je pojavil v avtomobilu za hrbtom nič hudega slutečega človeka, potegnil iz žepa revolver in zahteval od njega denar in dragocenosti. Oni dan pa so ga slučajno zalotili, ko je vlomil v neko vilo v predmestju.

Presenečenje policajev in pozneje tudi javnosti pa je bilo zelo veliko, ko je prišlo na dan, da gre za 26-letnega profesorja tehnične visoke šole Alberta Gournada, znanega strokovnjaka za strojno industrijo, sodelavca mnogih mednarodnih strokovnih revij. Gournad je podnevi predaval na univerzi, ponoči pa ropal. Obsodili so ga na 12 let ječe, toda vzrok njegovega dvojnega življenja je ostal nepojasnjen. Profesor Gournad je iz bogate rodbine in denarja je imel vedno na pretek.

Na podeželju je treba oživeti partizanske tradicije

V preteklem tednu je bila v Ljutomeru letna skupščina Zveze borcev za ljutomersko-radgonski okraj, katere se je udeležil tudi sekretar OK Partije tov. Zlato Pavlica. Prisotni delegati so krivično ocenili lansko delo v osnovnih organizacijah ter se pogovorili o neposrednih nalogah Zveze na podeželju.

Sekretarja Zveze borcev obeh krajev sta se v svojih poročilih dotaknila slabosti v delu okrajnih vodstev, naglašujoč, da so se voljeni člani okrajnih odborov preveč zanašali na sekretarja ter zaradi tega zanemarjali dolžnosti, ki so jim bile zaupane. V Ljutomeru kakor v Radgoni so imeli primere, da se posamezni odborniki niso udeleževali sej okrajnega vodstva, n. pr. Alojz Škrget z Ledenika, posamezniki pa so se radi posvetovali in sprejemali sklepe, vendar jih niso vživotvorili med člani v krajevnih zvezah. Zaradi malomarnosti posameznikov je trpel prestiž Zveze borcev, pa tudi uspehi bi bili lahko večji, če bi se člani okrajnih odborov vzajemno zanimali za vodstvene posle.

V ljutomerskem okraju so se posamezniki vrinili v vrste bivših borcev, očitno z namenom, da bi zadovoljili svojim ambicijam ali pa s sovražnim delovanjem rahljali enotnost in borbenost v organizaciji. Na Razkrižju, kjer so se zaradi mlačnega dela krajevnega vodstva nekateri člani odločili za izstop iz kmečke delovne zadruge, je vedril v Zvezi tovariš, ki se je z napačnimi podatki celo dokopal do mesta v okrajnem vodstvu. Ni čuda, če se je v domačem kraju sramoval nositi značko partizanskega borca! Tudi kler si prizadeva, da bi uveljavil svoj vpliv na posamezne člane. Pri Tomažu se je poslužil bivšega sekretarja Petra Megle v nadi, da bo po njem povzročil razdor med članstvom. Toda gospodom iz farovža ni uspelo. Na letošnjih zborih so bivši borci prečistili svoje vrste ter se znebili gostov in klerikalnih podrepnikov.

Bivši borci so pomagali pri izvenarmadni vzgoji prebivalstva in mladine

V okraju so priredili 4 večje manevre in 5 partizanskih pohodov ter taborenj. Na teh obrambnih manifestacijah je sodelovalo nad 5 tisoč ljudi. Posebno je uspel partizanski pohod na Kapelo; na poti je bilo več bojev med napadalnimi skupinami in zasedami sovražnika. Odrezali so se zlasti »jurišači« in člani Ljudske tehnike na motornih vozilih. Na svečani proslavi so ob prisotnosti 800 zborovalcev proglasili naselje Kapelo za partizansko vas, ki naj priča poznejšim rodovom, da so se tudi ljudje z obmejnega področja bojevali za novo Jugoslavijo.

V spomin na ustreljene talce — politične delavce —, ki so se često zbirali na stanovanju Antona Stranjšaka, padlega borca, bodo v tej vasici vsako leto priredili spominsko proslavo. Za datum so izbrali Dan republike. Borci so sodelovali v manevrih in pohodih, izjema so le nekateri člani z gornjega dela Apaške kotline, ki se niso udeležili partizanskega pohoda na Kapelo. V radgonskem okraju so pomagali vojaškim voditeljem pri političnem delu z obvezniki predvojaške vzgoje, zlasti v času taborenj. Taborečim mladincem so pripovedovali spomine z narodnoosvobodilnega boja ter jih poučili o dogodkih v svetu in domovini. Slična predavanja so imeli tudi v 11 pionirskih odredih, z zanimanjem pa so jih poslušali še pionirji — mladi taborniki.

Lani je Zveza borcev priredila 34 proslav

ob priliki praznovanja Dneva ljudske vstaje in Dneva Ljudske armade, njeni člani pa so na podeželskih odrih uprizorili 10 iger. V radgonskem okraju so lani odkrili 4 spominske plošče prvoborcem Kerenčiču, A. Stranjšaku, Jurkoviču in Talanyu, medtem ko so v ljutomerskem okraju dosedaj postavili 4 spomenike ter vzidali 5 spominskih plošč. Na področju obeh okrajev je bilo podeljenih 246 odlikovanj zaslužnim borcem in rezervnim oficirjem. Siromašnim članom in partizanskim sirotam pa je Zveza borcev podarila nad 160.000 din podpore. Nekatere krajevne zveze se niso dovolj pobrigale za zbiranje zgodovinskih podatkov iz NOB niti niso poslale tehtnih predlogov za odlikovanja zaslužnim borcem; posledica tega je nezadovoljstvo pri nekaterih članih, ki niso dobili zasluženih odlikovanj. To napako bodo v bližnji bodočnosti opravili ter poskrbeli, da bo vsak član napisal svoje spomine iz NOB, ki jih bodo objavljali v reviji »Borec« ali pa v spominskih knjigah, in predlagali za odlikovanje vse zaslužne borce.

V radgonskem okraju so lani na pobudo bivših borcev ustanovili 8 strelskih družin. Z najbolj ugodnimi uspehi se lahko pohvali strelska družina v Apačah, ki ima nad 100 članov, podeljenih v 5 moških in 1 žensko skupino. Skupine zelo uspešno tekmujejo med seboj. Apaški strelci so se uveljavili tudi na okrajnem strelskem tekmovanju v Radgoni in meddružinskem tekmovanju z Ljutomerčani. Republiška strelska zveza jim je v znak priznanja podelila praktično nagrado. V ljutomerskem okraju se je lani odlikovala Krajevna zveza pri Tomažu, saj je v težkih pogojih organizirala kulturne prireditve, ustanovila strelsko družino s 85% tomaževske mladine, postavila spomenik padlim borcem, ki je najlepši v okolici, ter pomagala ostalim množičnim organizacijam. Vzornicam sledijo zveze pri Miklavžu, v Radomerju, na Kogu, v Cerkvenjaku, Žepovcih, Stogovcih in v Lutvercih.

V razpravi je sodelovalo več delegatov

Najprej se je oglasil tovariš iz Apač, ki je poudaril, da je treba posvečati več pozornosti posameznim članom ter se zanimati, kako le-ti žive. Člani Zveze ne smejo podcenjevati tovarišev s krajšim partizanskim stažom. Nasprotno! Njim je treba pomagati, da se bodo rešili iz objema zaostale miselnosti in vpliva nasprotnikov. Prav tako se je treba približati ljudem, n. pr. hlapcem in deklam, ter jih vzgajati, da bodo postali dobri državljani. Člani Zveze borcev naj bodo budni in zvesti čuvarji pridobitev NOB. Ne moremo si šteti v čast, da nas nasprotniki često prehitijo in nam skušajo škodovati. V zadnjem času so privlekli na dan svoje kandidate za bližnje volitve v občinske odbore prav zato, ker smo bili premalo budni. Borci naj bodo desna roka organov državne varnosti, milice in ljudskih odborov. Našim nasprotnikom moramo preprečiti, da bi vodili naša društva!

Tov. Pavlica je uvodoma govoril o socialistični graditvi pri nas, da je treba udarjati po sovražniku z živimi dokazi, t. j. z uspehi na področju našega gospodarstva, kulture in zunanje politike. Zveza borcev je kot borbena organizacija poklicana, da se na vseh delovnih toriščih bojuje za napredek in nove delovne zmage. Težišče njenega dela naj bo v zadružništvu, v neprestanem boju proti vsem sovražnikom, ki se zoperstavljajo naprednim reformam na našem podeželju. Tej osnovni nalogi je treba podrediti vse ostale.

Tov. Stogovec se je pomudil pri uspehih domače zveze; bivši borci so v šestmesečnem tekmovanju pomagali prebroditi krizo v kmečki delovni zadrugi ter so dosegli, da so se razmere v njej znatno izboljšale. Delegatka iz Cvena je sporočila, da bodo v vasi postavili spomenik padlim borcem in energično nastopila proti nasprotnikom zadružništva, ki so se vrinili v vodstvo domače zadruge. Njeno zahtevo: »Sovražnikom ne smemo dopustiti, da bi vladali v naših zadrugah« so delegati pozdravili s ploskanjem. V razpravi so še sodelovali borci s Koga, Križevec, Radenec, Podgorja, ljudski poslanec tov. Fifoltova ter zaslužna borka tov. Koglerjeva.

Skupščina je naročila občinskim odborom Zveze borcev, da sestavijo delovne programe za letošnje leto, novoizvoljeni okrajni odbor pa je sprejel obveznost, da bo izdatneje pomagal osnovnim organizacijam ter posvetil vso pozornost izvenarmadni vzgoji prebivalstva, zlasti politični vzgoji mladincev. Z viharnim odobravanjem in skandiranjem »Tito — Partija!« je bila sprejeta resolucija, ki so jo delegati poslali ministru za zunanje zadeve v Beograd. V njej zahtevajo, da naj londonska konferenca preneha z delom ter odločno protestirajo proti grabežljivosti italijanskih fašistov. -ok-

ZASEDANJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V ROGAŠEVCIH

V soboto 26. aprila je bilo v Rogaševcih prvo zasedanje odbornikov nove občine Rogaševci. Prišli so zastopniki s področja bivših KLO Serdica, Rogaševci, Kramarovci in Pertoča ter predstavniki občinskih vodstev Fronte in Partije.

Prisotne odbornike je pozdravil sekretar OK Partije tov. Brglez ter jim kot ljudski poslanec prikazal naloge, ki čakajo občinski ljudski odbor. Poudaril je, da se bo moral novi ljudski odbor baviti s posli, ki jih je doslej opravljal OLO. Zato je tem bolj važno, da bomo izvolili v občinski ljudski odbor takšne ljudi, ki se bodo zanimali za napredek gospodarstva na področju občine. Naši ljudje naj ne dopustijo, da bi se vrinili v oblastne organe ljudje tipa Unger iz Serdice, ki je kot tajnik KLO oškodoval volivce za 29.000 din. Tudi nekateri odborniki iz Rogaševec se ne morejo ponašati z uspehi. Razumljivo je, da naši ljudje lahko dvomijo v njihovo poštenost in jim ne morejo več verjeti. Tov. ljudski poslanec je priporočil odbornikom, da se odslej še bolj brigajo za lokalno gospodarstvo. Naša lokalna podjetja so bila doslej preveč prepuščena sama sebi. Zato smo dolžni skrbeti, da bodo rentabilna in v korist prebivalstva občine.

Po daljši razpravi so izvolili občinski ljudski odbor, ki šteje 21 članov. Na prvi seji so odborniki izvolili za predsednika odbora tov. Štefana Špilaka iz Ocinja, za namestnika pa Štefana Celeca iz Rogaševec. Za tajnika so potrdili Štefana Lanjščka. Predsednik občine je v svojem govoru obljubil, da bo z neumornim delom opravičil zaupanje odbornikov ter skrbel za to, da ne bo nobena vas zapostavljena. V. S.

Žene tekmujejo v čast III. kongresa AFŽ

V BODONCIH

Kljub temu, da imajo žene mnogo dela na polju, se je 26. aprila zbralo v bodonski šoli nad 80 žena, ki so pazljivo poslušale predavanje zdravnice tov. Vlajeve. Predavanje je organizirala sekcija žena v počastitev III. kongresa AFŽ.

... IN V STRUKOVCIH

Krajevna sekcija žena iz Strukovec je priredila predavanje, ki ga je obiskovalo nad 40 kmečkih žena. Po predavanju je tov. Vlajeva ustregla ženam s praktičnimi zdravstvenimi nasveti.

ŠE VEČ PREDAVANJ ZA ŽENE

Okrajni odbor sekcije žena za soboški okraj bo v času pred kongresom priredil vrsto predavanj za žene. Prednost bodo imela zdravstvena predavanja, kajti razmere na podeželju nam narekujejo, da posvečamo več pozornosti higieni v stanovanjih in preprečevanju bolezni. Predavali bodo zdravniki. Sekcije žena po vaseh naj se pobrigajo za obisk ter se naj zgledujejo po ženah Predanovec, Cankove, Tešanovec, Bodonec in Strukovec, kjer so bila predavanja množično obiskana.

— * —

Zanimiv poskus z noji

Na neki farmi nojev v Capetownu v Južnoafriški uniji skušajo vzrediti noje, ki bi mogli letati, kakor so nekoč letali njihovi predniki. V ta namen izbirajo noje, katerih mišice so najprikladnejše za letanje. Vsak dan jih prisilijo skakati čez zapreke, tako da morajo razprostirati krila. Ljudje, ki so se lotili tega dokaj zamudnega in dolgočasnega posla, računajo, da bodo čez kakih deset let noji letali

Zaključno predavanje na Ljudski univerzi v Ljutomeru

V preteklem mesecu je Ljudska univerza v Ljutomeru zaključila svoja predavanja, ki so se pričela v novembru. Predavalo je sedem domačih predavateljev, trije pa so prišli iz Maribora. Predavatelji so podali poslušalcem dovolj novega gradiva za oblikovanje materialističnega svetovnega nazora ter so razkrinkali razne laži — predsodke. Dolžnost vsakega prebivalca mesta bi bila, da se s to snovjo seznani ter jo posreduje svojim bližnjim. Predavanja so bila dobro obiskana, pravtako pa je bilo tudi zadovoljivo zanimanje za posamezne teme. Predavatelji so na neprisiljen način vplivali na zavest poslušalcev ter jih vzpodbujali k napredku.

Tema zaključnega predavanja »O poreklu človeka« je bila dokaj privlačna. Mnenje, da človek izhaja iz opice, je že samo po sebi, kljub vsem tolmačenjem v novejši dobi, precej dražilo ljudi. Zato je bilo potrebno objasniti, kako daleč je prišla znanost z raziskovanjem porekla človeka. Predavatelj tov. Stojmir Jamešk je naglasil, da so takšna predavanja našemu povprečnemu človeku nerazumljiva, temu pa so krive šole v bivši Jugoslaviji in nekdanji Avstroogrski, ki niso dajale dijakom dovolj znanja, zlasti o razvoju živih bitij. Prejšnje šole so vzgajale mladino po navodilih takratne buržoazne družbe ter niso pripisovale važnosti takšnim naukom. Danes je že naraslo število tistih, ki so zaradi želje po iskanju resnice posegli po literaturi in prišli do jasnih pojmov o razvoju živih bitij, zlasti še človeka. Razne fantastične razlage o nastanku človeka radi sprejemajo in prenašajo tisti, ki še vedno želijo, da bi bil razvoj človeka drugačen, kakršen je v resnici bil. Nauk o poreklu človeka je buržoazna družba zanemarjala, če pa je le kdo prišel z njim na dan, je ponavadi izkrivljal resnico, ker je hotel služiti izkoriščevalskemu razredu.

Predavatelj je naglasil, da ne moremo biti ravnodušni do boja, ki so ga vodili davni predniki človeškega rodu s svojim okoljem v ledeni dobi in še prej. Bivanje v vlažnih jamah je zapustilo celo na okostjih praljudi sledove revmatizma. Naši predniki pred 150.000 leti niso stari umirali, ponavadi so dosegli le starost 50 let, često pa so umirali nenaravne smrti v dobi tridesetih let. Zibelka človeštva je bila v topli Afriki, osrednja Azija pa je dala človeka v pravem pomenu besede. Predavatelj je pojasnil, da niti ena danes živečih opic ne more biti prednik človeka. Iz skrbno izdelanih rodovnikov so ljudje spoznali, kako se je razvijalo človeštvo in kakšno razvojno pot so hodile opice. Možgani s povezavo z rokami so napravili današnjega človeka. Postali pa so že preobčutljivi, kljub temu pa ustvarjajo morilno orožje, ki lahko pogubi vse človeštvo. Upajmo, da bo človeštvo našlo pot iz zagate, da bodo možgani sposobni preprečiti svetovno katastrofo.

Po končanem predavanju se je predsednik Ljudske univerze tov. ing. Kladnik zahvalil ljudski oblasti za pomoč, ki jo je dala tej izobraževalni ustanovi in množici poslušalcev. J. S.

(Nadaljevanje z 2. strani)

njeniki KNOJ, člani raznih društev, gasilci, Ljudska milica, mladinci, člani PLZ v uniformah, kolesarji in ostalo prebivalstvo. Udeleženci povorke so z burnimi manifestacijami odkorakali pred tribuno, kjer sta tisočglavi množici spregovorila zastopnika Armade in Partije. Popoldne pa so bile tekme v odbojki in nogometu med vojsko in cankovsko mladino. Ljudsko rajanje je trajalo pozno v noč. V Cankovi že dolgo časa niso doživeli takšnega slavja! O. L.

Vlomilska tolpa iz Prekmurja pred mariborskim sodiščem

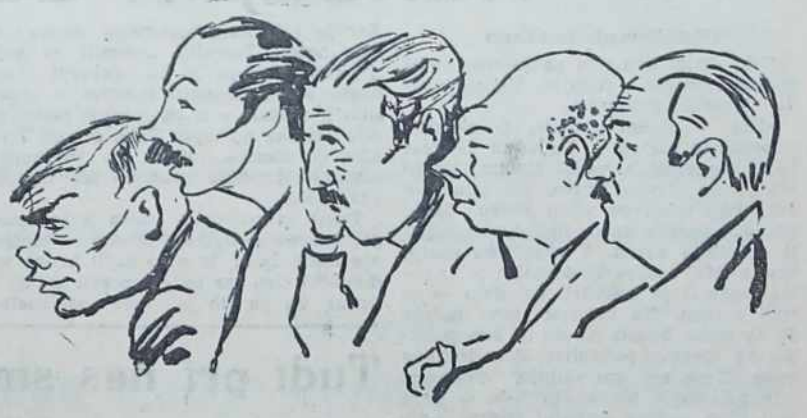

Od leve: Ivan Kokaš-Hapi, Ivan Horvat-Limalo, Jože Baranja-Delino, Andraž Baranja in Viljem Küčan

V ponedeljek 5. maja se je pred senatom okrožnega sodišča v Mariboru začel proces proti 31 članom vlomilske tolpe iz Vanče vasi in Borejec iz Prekmurja. Tolpa, ki jo sestavljajo večidel sezonski delavci, je zagrešila preko sto vlomov in tatvin ne le v Prekmurju temveč tudi po ostalih krajih Slovenije.

Tolpa je ropala že od leta 1946 do decembra lanskega leta. Svoje akcije so predvsem usmerili v poslovalnice kmetijskih in potrošniških zadrug, katere so oškodovali za okrog 5 milijonov dinarjev. Med drugim so vlomili v Kmetijsko zadrugo Turnišče, odkoder so odnesli 1032 m blaga v vrednosti 281.647 din, v Kmetijsko zadrugo Borejci, ki so jo oškodovali v vrednosti 425.000 dinarjev, nadalje so oškodovali zadrugo Odranci za blago v vrednosti 311.000 dinarjev, Kmetijsko zadrugo Šmarca v kamniškem okraju so oškodovali za 156.000 dinarjev, Okrajni magazin Rudnik v Kočevju za 185.000 dinarjev itd. Razen tega pa niso pozabili tudi privatnih kmetovalcev, ki so jih oškodovali za manjše vsote.

Najvidnejši voditelji te tolpe, ki so bili prvi zaslišani, so Ivan Kokaš, Ivan in Jurij Horvat, Ivan Baranja, Aleksander Horvat, Albert Kovač, Jože Cebar in Rudolf Kovač. Razen teh pa se zagovarjajo pred sodiščem tudi njihovi sodelavci, ki so od vlomilske tolpe odkupovali naropano blago.

Razprava bo trajala 7 dni in bomo o njej obširneje poročali v prihodnji številki.

Dekleta so boljša od fantov

V toplem nedeljskem popoldnevu posedajo starejši ljudje na bregu Mure v bližini petanjskega mostu in se ozirajo po otročadi, ki se igra v njenih valovih. Mladina, ki je skoraj vsak vključena v gasilsko četo, katera šteje 43 članov, pa se vadi v gasilskih spretnostih na vaškem travniku. Kako živahno je ob takih prilikah! Motorka brni, gasilci resnih obrazov izpolnjujejo povelja. France Mataju, ki je duša vsega gasilskega dela na vasi, igra nasmeh na obrazu, ko opazuje skladne, dobro izvajane vaje svojih gojencev, zraven pa se ozira po kratkohlačnikih, ki se radovedno pode okrog brneče motorke ali ročne brizgalne, s katero imajo opravka dekleta. Ocenjuje in pripoveduje svojima kolegoma Kosu in Kuharju: »Glej! Tega lahko jesenj že vključimo v pomožno četo; fant je dorasel, šola bo kmalu za njim.« Nekoč je izraz mnenje, da bi že pionirje vključili v posebno četo. »Kako krasno bi jih bilo gledati v primernih uniformah in pri dobro izvedenih vajah! To bi postali gasilci! Sicer pa imajo dečki tudi veselje.« Danes štej pionirska gasilska desetina že 11 članov, ki bodo nastopali.

Gasilska četa v Petancih ima za seboj že dolgo zgodovino. Ustanovljena je bila 1924. leta in je takrat štela 14 mož, od katerih so danes še Jože Šafarič, Franc Horvat in Janez Benkič redni člani. Najboljši gasilec je Franc Horvat, ki je že 28 let član gasilskega društva in še vedno redno, dosledno ter požrtvovalno izvršuje svojo častno nalogo. V vasi je fantom v ponos biti gasilec. Zato se vsak radevolje vključi v društvo.

Gasilci pa skrbijo tudi za svoje znanje. V marcu so končali 21-dnevni tečaj za sprašane gasilce, katerega se je udeležilo 12 moških in 5 ženskih članov. Ob zaključku so tečajniki polagali pred okrajno komisijo izpite. Najboljši na tečaju je bil pionir Franc Mataj, sin starega gasilca istega imena, ki je naredil izpit z odličnim uspehom. Alojz Kovač, Franc Ciglar, Jolanka Štefanec in Marija Kuhar so ga naredili s prav dobrim usphom, vsi ostali pa z dobrim uspehom.

Društvo pa ima tudi težave. Največ preglavic jim dela prevoz gasilskega orodja, s katerim so dobro preskrbljeni. Zato so sklenili, da je najvažnejša naloga, preskrbeti si motorno vozilo, ki jih bo hitro in s polno opremo prepeljalo na kraj požara.

Mataj rad pohvali svojo četo. »Vsi so dobri,« pravi »vendar so dekleta, ki imajo svojo 13-članso desetino, boljša od fantov, so bolj poslušna, zato imajo tudi uspeh in z lahkoto osvajajo prva mesta pri tekmovanju.« S. L.

Letna skupščina gostinskega združenja v Ljutomeru

Koncem aprila je bila v Ljutomeru letna skupščina združenja državnih gostinskih obratov za ljutomerski okraj. Predsednik Komac je v svojem poročilu nanizal uspehe in slabosti v delu združenja ter kritiziral ostale člane upravnega odbora, ki so samo botrovali združenju. V živahni razpravi je sodelovalo več gostilničarjev. Član OLO tov. Glavnik je zlasti podčrtal potrebe po vzgoji gostinskega kadra.

Mladinci rudarske šole bodo dobri vojaki

Mladinci rudarske šole v Dolnji Lendavi že dve leti čuvajo okrajno prehodno zastavico, ki so jo dobili kot priznanje za uspešno delo na področju predvojaške vzgoje. Poleg rednega dela se tudi izobražujejo. V počastitev 11 obletnice OF so napovedali tekmovanje delavskemu središču predvojaške vzgoje v Lendavi in ga prepričljivo prekosili. Zmagali so v odbojki z rezultatom 3:1, v šahu s 7:0, v teku na 100 metrov so si priborili prvo, v teku na 400 m pa drugo mesto. Zgubili so le nogometno tekmo z rezultatom 1:5. S tekmovanjem nadaljujejo. Še v maju bodo nastopili na odru s samostojno prireditvijo. B. F.

Mladi fantje pojo

Zadnje dni je Dolnjo Lendavo obiskala naborna komisija. Že v jutranjih urah se je razlegala pesem po mestnih ulicah. Z vseh strani so prišli mladi fantje z nasmejanimi obrazi. Mnogi so se pripeljali na okrašenih vozovih in kolesih. Prepevali so madžarske in slovenske pesmi, ponosni, da bodo lahko služili v naši moderno opremljeni Ljudski armadi. Ko so bili potrjeni za posamezne rodove vojske, so še z večjo radostjo odhajali na svoje domove.

MALI OGLASI

Beseda din 5. Za pismeno dajanje naslovov je priložiti din 20.

PLEMENSKI SEJEM ZA BIKE V MURSKI SOBOTI

Kakor vsako leto, tako se tudi letos vršijo spomladanski sejmi za plemenske bike. Za prekmurski okraj in ostale okraje, kjer redijo tudi govejo živino svetlolisaste pasme, se ta sejem vrši v *petek, dne 16. maja, z začetkom ob 8. uri na sejmišču v Murski Soboti.* Na sejem se pripeljejo plemenski biki, katerih prodajo so lastniki že prijavili ob priliki spomladanskega licenciranja plemenjakov; pripeljejo se lahko tudi drugi plemenski biki, vendar morajo biti starejši kot 12 mesecev. Prodaja teh mora biti predhodno prijavljena Okrajni zadružni zvezi v Murski Soboti. Odkupovalo se bo samo zdrave živali in z rodovniškim poreklom, zato bodo predhodno izvršeni zdravstveni pregledi bikov s tuberkolonizacijo. — Pregledi se bodo izvršili že 12. maja na krajih, ki so določeni. Podrobnejša pojasnila dajejo kmetijske zadruge in OZZ v Murski Soboti.

URADNI OGLAS

Narodna banka FLRJ, podružnica v Murski Soboti, obvešča vse imetnike hranilnih knjižic likvidiranih kreditnih podjetij: Prekmurske banke, Kreditne banke, Občinske hranilnice, Kmetske hranilnice, Prekmurske posojilnice, Kreditne zadruge drž. uslužbencev ter krajevnih hranilnic Beltinci, Cankova, Dolenci, G. Lendava, Križevci, Prosenjakovci, Pečarovci, Predanovci, Puconci, Rogaševci, Pertoča in Tišina, da je prevzela vsa dobroimetja ter prosi vlagatelje za predložitev tozadevnih starih in neveljavnih hranilnih knjižic zaradi zamenjave.

Narodna banka, podružnica M. Sobota.

SANDAL, ženski, sem zgubila 3. maja od Bohovske ceste proti Lendavski. Najditelja prosim, da ga proti nagradi odda na Lendavski cesti 30.

ZAHVALJUJEM se g. dr. Vilmi Vlajevi, šefu infekcijskega oddelka tuk. bolnišnice za vso pomoč, ki jo je nudila moji hčerki Jožici. Prav tako se zahvaljujem tudi ostalemu osebju za vestno nego. — Jože Sečko, Murska Sobota.

PRODAM nov inozemski 5-cevni radio na električni tok. — Puconci št. 114.

IZGUBILA sem denarnico z dokumenti na poti od osnovne šole v Soboti v smeri proti Tišini. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne proti nagradi na MLO v Murski Soboti.

POLOŽAJ PREKMURSKIH SEZONCEV - nekdaj in danes

(Nadaljevanje in konec)

Neki drugi domačin pa je opisal neznosne razmere v rudniku Stiring Vendel, Moselle, Francija:

»Delo v našem rudniku je skrajno naporno in ubijajoče. Po ozkih, večkrat le 30 cm visokih rovih, vlačimo po 80 kilogramov težka bruna, pri čemer si odrgnemo kožo po vsem telesu. Zadaj pa stoji paznik in, če nisi dovolj hiter, ti obljublja kazen. V skladišču nosijo bruna. Moj sotovariš domačin je invalid, noge si je pokvaril pri delu — je tudi zraven. Na ramena mu naložé 80 kg težko bruno, ne da bi kdo pomislil na njegovo pohabljenost in majave noge. Noge se mu šibijo, omahuje. »Če ne moreš naprej, povej!« se dere nad njim paznik. Invalid stiska zobe ter zbere vse sile. Bruno se počasi odmaje. Doma je družina, ki terja kruh, živeti pa mora. Ako odstopi, je izguljen, odpuščen.«

Tako je bilo v tujini! Kako pa doma? Poslušajmo, kaj je napisal neki sezonski delavec iz »marofa« Mirkovac, ki spada pod državno posestvo Belje.

»Dragi tovariš urednik!

Dovolite, da vam tudi jaz napišem drobno pismo o življenju naših sezoncev. Tu, na marofu »Mirkovac« nas je 170 sezoncev, največ iz Prekmurja. Na polju delamo od sončnega vzhoda do sončnega zahoda, to je nad 16 ur na dan. Za 16 ur vročega sonca in znoja prejmemo borih 8 dinarjev, kar je toliko kot nič. Ob žetvi vstajamo ob pol treh zjutraj, legamo pa šele ob 22. uri zvečer. Tedaj dobimo 15 din na dan. Pa da bi človek vsaj imel še dobro hrano! Zjutraj juha, opoldne juha, zvečer pa ista pesem. Če si bolan in ne moreš vstati z lesenega podgrada, ti gazda preklinja rojstvo in smrt.« (Objavljeno v »Ljudski pravici« dne 18. oktobra 1935).

Končno je še treba pogledati, kako so živele naše delavke v Tovarni pri Cvetiču v Soboti. Neka delavka je v »Ljudski pravici« takole opisana takratne razmere:

»Razmere pri Cvetiču se še vedno niso obrnile na bolje. Zaradi vročine je stanje trpečih delavk neznosno. Od izčrpanosti in slabega zraka delavke dnevno omedlevajo. Štirka se vali v oblake, ventilatorja še vedno ni. Gospod Cvetič pa je za dalj časa odpotoval z družino na letovišče. Mogoče na Rab, morda v Monte Carlo. Pertocljeve Terezike pa ni več med nami. Iz Satahovec je bila doma, nekaj čez dvajset let je dočakala, pa je sedaj podlegla tuberkulozi. Mož ji gara nekje v Franciji, tako da življenja sploh ni okusila. Ker je bila naša tovarišica sodelavka, smo hotele Tereziko spremiti na zadnji poti. Ker pa je bil delovni dan, nismo smele zapustiti tovarne, le venec smo ji poslale v znak sožalja. Sedaj je bila Trezika na vrsti. Tako gre od Trezike do Marike. Kdaj bo že konec temu?« (»Ljudska pravica« dne 20. julija 1950).

Takih in podobnih pisem je še mnogo. Vsa pa potrjujejo le eno — trpljenje naših ljudi, ki niso našli kruha na domačih tleh ter so ga morali iskati v tujini. Ta pa jih je tudi nacionalno zastrupljala, kar se je opazilo predvsem pri delavcih, ki so prihajali domov iz fašistične Nemčije. Vendar vse te nevarnosti niso zlomile v naših ljudeh ljubezni do lastne domovine, kar je Prekmurje dokazalo tudi v času naše ljudske revolucije, še bolj pa to dokazuje v povojni gospodarski izgradnji naše dežele. Prekmurski delavec je končno postal svoboden ter ima možnosti zaposlitve v lastni državi, kjer tudi sodeluje v upravljanju podjetja. To mu omogoča lažje in boljše življenje, kakor ga je imel včasih.

Injekcije z »revolverjem« namesto z iglo

Zdravniška služba ameriške vojske je konstruirala novo napravo za injekcije, ki bo povsem izpodrinila brizgalke z iglami. Naprava spominja na revolver in igle sploh nima. V posebno posodico nalije zdravnik seruma ali preparata, ki naj ga vbrizgne bolniku, potem pa napravo nekoliko pritisne na bolnikovo kožo. Brž ko pritisne na majhen sprožilec, nastane na vrhu naprave močan pnevmatičen pritisk in z veliko silo potisne naprava serum skozi cevko, tako da prodre v bolnikovo kožo skozi pore, namenjene sicer znoju. Kože zdravnik pri tem sploh ne prebode in bolnik ne čuti nobene bolečine. Nova naprava pa ima še druge prednosti. Sterilizirati je sploh ni treba, ker ne pride v stik z bolnikovo krvjo kakor igla. Razen tega je ni treba znova napolniti za vsako injekcijo. Zdravnik napolni njeno posodico za več sto bolnikov hkrati. To je zlasti praktično pri množičnem cepljenju.

Tudi pri nas smo začeli umetno osemenjevati govedo

V vseh državah z napredno živinorejo se že več let bavijo z umetnim osemenjevanjem živine, posebno goved in ovc. Tako je n. pr. na Danskem vpeljano umetno osemenjevanje krav že pred 14 leti in so samo v letu 1950 umetno osemenili 772.800 krav, v Združenih državah Amerike nad 2 in pol milijona krav, s sličnimi uspehi pa se lahko pohvalijo tudi Francozi.

Zakaj priporočamo umetno osemenjevanje?

Odgovor ni težak, saj je znano in tudi znanstveno dokazano, da lahko z umetnim osemenjevanjem bolje izkoristimo dobre plemenjake, da lahko obrejimo mnogo krav, ki se zaradi motenj v rodilih ne morejo oploditi; dalje lahko ugotavljamo uporabnost semena in odkrivamo vzroke neplodnosti plemenjakov ter uspešno preprečimo nalezljive spolne bolezni pri živini.

V ljubljanski okolici smo po osvoboditvi začeli z umetnim osemenjevanjem krav zaradi tega, ker so nam med vojno razširjene spolne bolezni grozile z nepopravljivo gospodarsko škodo. V povojnem razdobju smo na tem področju dosegli precejšnje uspehe, ki odtehtajo vse napore ljudske oblasti za izboljšanje živinoreje.

Po dosedanjih podatkih imamo v murskosoboškem okraju skoraj eno tretjino jalovih krav, katere lahko s predhodnim zdravljenjem in z umetnim osemenjevanjem znova usposobimo za pleme. Zato je na mestu odločitev, da bomo tudi na področju našega okraja začeli z uresničevanjem tega pomembnega ukrepa. Krave bodo pregledovali in umetno osemenjevali strokovnjaki veterinarskega zavoda v M. Soboti. Bližnji živinorejci naj v ta zavod priženejo krave, ki so pokazale znake gonjenja zvečer, zjutraj od 7. do 9. ure, krave pa, ki so se pričele goniti zjutraj ali pa predpoldne, pa zvečer od 18. do 19. ure. Oddaljeni živinorejci naj pošljejo prijave po kurirju ali po telefonu. Važno je, da nam svoje potrebe pravočasno sporočijo. Naš zavod posluje na Lendavski cesti 1, telefon št. 41. Strokovnjaki pridejo na domove živinorejcev, kjer bodo na njihovo željo osemenjevali živino. Pristojbine za umetno oplemenjevanje bodo krite iz pavšalnih skočnin. Ta posel bodo strokovnjaki opravljali vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih.

„Divji" ribiči občutno škodujejo sladkovodnemu ribarstvu

Ribarska zadruga v Ljutomeru, ki združuje ribiče vseh obmurskih krajev, se v zadnjem času prizadeva, da bi obnovila stalež rib v Muri in njenih pritokih. Tako je pred dnevi vložila v Ščavnico in rokave Mure nad 10.000 mladic krapa, v načrtu pa ima niz ukrepov, ki naj bi povečali ribje bogastvo v sladkih vodah Obmurja.

Vsi njeni napori, ki so usmerjeni v obnovo sladkovodnega ribarstva, pa bodo le kapljica v morje, če ne bomo preganjali »divjih« ribičev, ki z nedovoljenimi sredstvi in načinom ribolova uničujejo mladi zarod rib. V zadnjem mesecu so ribiški pazniki zasledili več nezaželenih gostov ob sladkih vodah ter jih izročili v roke pravice. Viktor Gutman z Razkrižja, ki se je že kar poklicno bavil s »črnim« ribolovom, je bil 10. aprila zasačen pri nedovoljenem poslu. S posebno pripravo — prepovedano pastjo — je hotel uloviti v Ščavnici drsteče ščuke. Ribiči so našli pri njem tudi več križakov. Prav tako sta lovila ribe brez dovoljenja J. Kozar in M. Pavličič s Pristave. Privoščila sta si lov s križaki. Zadružno razsodišče je kaznovalo več članov zadruge, ki so kršili zadružna pravila, bodisi da so ribili z nedovoljenimi napravami, ali pa so lovili ribe v tujem ribolovnem revirju. Med prestopniki je tudi Štefan Farkaš z Veščice, ki je s tremi tovariši ribil v petem revirju, čeprav ima dovoljenje za drugi revir; Friderik Šmidlehner iz Melinec pa je kljub opozorilu lovil ribe na desnem bregu Mure ter se ni zmenil za določbe zadružnih pravil. Prestopniki so bili kaznovani z denarnimi globami. Pred sodnikom za prekrške se bo moral zagovarjati Alojz Pušenjak s Kamenščaka, ki je bil zasačen ob Ščavnici, ko je z železnim bodalom »hajkal« za ribami.

Naravno drstišče rib — Ščavnica — je izpostavljeno škodljivemu vplivu raznovrstnih industrijskih odpadkov, ki se nabirajo pri ljutomerski tovarni usnja ter od tam plovejo po strugi Ščavnice, povzročajo obupen smrad, ki uniči na tisoče mladih ribic. Usedline odpadkov širijo smrad zlasti v času poletnih suš ter povzročajo pri meščanih in kinoobiskovalcih nič kaj prijetne občutke. Pričakovati je, da se bo kolektiv tovarne usnja zavzel za izboljšanje higienskih razmer v mestu ter uredil že toliko pričakovane čistilne naprave.

Ribarska zadruga je zakupnik vseh sladkih voda v Obmurju, zato pa ima pravico, da kot družbena organizacija skrbi za zaščito sladkovodnega ribarstva na svojem področju. Potemtakem je protizakonito vsako samovoljno prilaščanje ribolovnih pravic, kajti ribolov kot privilegij je namenjen samo poštenim državljanom, ki se lahko vsak čas včlanijo v zadrugo. Nedvomno pa bo zadruga pridobila na množičnosti, ko se bo preimenovala v ribarsko športno društvo tistih ljudi, ki gledajo v ribolovu zasluženo razvedrilo po trudapolnem delu. -ok.

Telesna vzgoja in šport

Dober začetek

Tudi ljutomerski nogometaši so prilezli iz telovadnice in se znova pojavili na zelenem polju. Toda motili bi se, če bi mislili, da jih je šele pred dnevi privabilo toplo pomladansko sonce. Nasprotno! Že več tednov se lové za žogo ali kakor pravimo »trenirajo«. V zadnjem času so uredili igrišče ter prispevali nad 200 prostovoljnih ur. Naši »plavi« so z zadoščenjem sprejeli zagotovilo ljudskega odbora, da jim bo pomagal na zeleno vejo ter na vzpodbudno besedo odgovorili:

LJUTOMER — MURA II. 5 : 3 (1 : 1)

Predzadnjo nedeljo so se prvič pomerili z II. moštvom soboške Mure ter ga prepričljivo premagali. V prvem polčasu so imeli rahlo premoč Sobočanci, ki so nekajkraj ogrožali vrata domačinov. V drugem delu igre so »plavi« strnili svoje vrste ter zagospodarili na igrišču. Mrežo so potresli: Gačič, Štrakl, Banič in Potočnik Sodil je Andrejek iz Sobote.

BRANIK — LJUTOMER 3 : 2 (2 : 0)

Nad 300 gledalcev je 1. maja prisostvovalo zanimivi nogometni tekmi med kombiniranim moštvom mariborskega »Branika« in domačo enajstorico. Gostje so v prvem polčasu znatno prekašali domačine, vendar so morali nekajkrat braniti svoja vrata. V drugem polčasu so imeli »branikovci« podrejen položaj. Ljutomerčani so jim često zagodli z naglimi napadi, ki so se končali pred ciljem. Toda niso imeli sreče! Domačin Štrakl je šestkrat zastreljal gol. Rezultat v golih ne odgovarja poteku igre. Sodil je Sandi Pevec iz Ljutomera. -ok-

NAFTA JE VZELA DRAGOCENE TOČKE RUDARJU

TEKMA V TRBOVLJAH: 0 : 0

Predzadnjo nedeljo so nogometaši lendavske »Nafte« gostovali v Trbovljah, kjer so se pomerili s tamkajšnjim »Rudarjem«. Tekma je bila zelo zanimiva, zlasti še zato, ker se je položaj na igrišču venomer menjaval. V drugem polčasu so bili »rudarji« v rahli premoči ter so nekajkrat resno ogrožali vrata Lendavčanov. Obramba »Nafte« je bila kos nasprotnikovim napadalcem. Posebno se je odlikoval Vidak II.

KOTIČEK ZA PIONIRJE

Zlati prstan

Palko Dolinec

To je bilo že davno, davno, takrat, ko še Mura ni prestopala bregov in poplavljala žitnih polj.

Dober streljaj od Mure, je na njenem levem bregu stala lesena koča. V njej je s svojo družino živel ribič Kloš, ki razen te hoče, starega čolna na reki in zakrpane ribiške mreže ni imel ničesar drugega na svetu. Vsako jutro, ko se je krmežljavo sonce komaj budilo za lendavskimi bregovi, je Kloš že vzel svojo mrežo in se počasnih korakov napotil proti Muri, ki ga je že od daleč prijazno pozdravljala s svojim šumenjem.

Med obrežnim grmovjem je poiskal svoj čoln, ga odvezal, odrinil nedaleč od brega in vrgel mrežo. Mnogokrat je splašil divje race in druge vodne ptice, ki pa so se takoj pomirile, ko so ga zagledale. Bil je njihov star znanec in vedele so, da bodo tudi one deležne ribje pojedine, če bo le dober lov.

Navadno je ostal Kloš na Muri ves dan. Metal je mrežo v sinje valove in ko se mu je zdelo, da postaja težja, jo je potegnil v čoln, pobral iz nje ribe in spet jo vrgel v vodo. Na reki se je počutil kakor doma. Kar so dajala drugim ljudem žitna polja, to je njemu dajala Mura. V svojih vodah je hranila mnogo bogastva, najboljših rib, in del tega bogastva je bil njegov. Z njim je preživljal sebe, ženo in sedmero otrok. Ni bilo lahko njegovo delo, toda privadil se ga je kakor berač tujih vrat in nikdar ni godrnjal. Kadar je križaril, je najrajši mislil na svoje otroke, posebno na najstarejšega, ki mu je vedno pritekel nasproti, ko se je zvečer vračal domov.

»Očka, si nalovil dosti rib?«

Da, oče Kloš je skoraj vedno prinesel precej rib in njegovim malčkom so žarele oči od srede, saj se jim ni bilo treba bati gladu. Mura jim je bila naklonjena in hrane, čeprav preproste, so imeli vedno dovolj.

Zgodilo pa se je, da nekega dne ni ujel ribič Kloš nobene ribe, čeprav je lovil ob obeh Murinih bregovih. Minilo je poldne, mreža je bila prazna, sonce se je bližalo zatonu in še vedno ni ujel nobene ribe. Ko je sonce že zašlo in je na nebu zasijala polna luna, je ribič Kloš potegnil mrežo iz vode. Vsedel se je na breg šumeče reke in gledal v njene valove, ki so blesteli v luninih žarkih. Po licu so mu začele polzeti solze.

»Oh, ko bi ujel le nekaj rib,« je vzdihnil. »Samo sedem rib bi rad, za vsakega otroka po eno. Bogve, če imajo še kaj jesti in žalostni bodo, če se vrnem praznih rok.«

Dolgo je sedel na bregu reke in njegove misli so bile vsebolj žalostne. Nič več ni slišal čebljajočih valov, ni videl smehljajoče se lune in stotisoče drobnih zvezd, ki so krasile nebo. Utrujen od brezuspešnega ribarjenja je naslonil glavo na staro vrbo in kmalu mu je spanec narahlo zatisnil oči.

Mirno je spal ribič in valovi so mu peli uspavanko. Nenadoma pa se je zganil, široko odprl oči in se zastrmel v svetlikajoče se valove. Iz vode se je dvignila čudovito lepa deklica, z dolgimi pšeničnimi lasmi in splavala proti bregu. Pred njim se je ustavila, si popravila lase in se mu nasmehnila.

»Kdo si?« je v čudnem strahu vprašal ribič Kloš.

»Vodna deklica sem, gospodarica Murinih valov,« mu je odgovorila.

»In kaj želiš od mene?«

»Prišla sem te prosit, da mi pomagaš najti izgubljen zlat prstan. Ko sem se včeraj umivala, mi je nenadoma padel v globino in nič več ga nisem mogla najti. Dokler sem imela prstan, so mi bile vse ribe pokorne. Izpolnile so mi vsako željo, zdaj pa, ko so opazile, da ni več prstana na moji desnici, so me nehvaležnice zapustile. To je tudi vzrok, da ti danes nisi ujel nobene ribe. Ko bom imela prstan, bo tudi tvoja mreža vedno polna.«

Vodna deklica se je Klošu tako zasmilila, da je pozabil na svojo lastno žalost.

»Če bom našel prstan, ti ga bom vrnil,« je obljubil, »samo povej mi, kje naj te takrat iščem.«

»Vsakokrat, ko bo svetila polna luna, te bom vso noč čakala ob tvojem čolnu,« je še dejala lepa deklica in se potopila v srebrnih valovih.

(Nadaljevanje sledi)

GRIČKI VANC: 18

BRATOVA KRI

»Če bi šlo vse tako lahko, kot nekateri mislijo,« besedo »nekateri« je poudaril, ker je z njo meril na brata, »bi že bil. Bojim pa se, da bo treba premagati še hude težave ali zidanje preložiti na poznejša leta.«

»Tega pa že ne boš naredil,« ga je svaril Ivan. »Sršen bo zvedel, da boš drugo leto zidal; in ti —? Si mar pozabil na Anico?«

»Saj mi je žal, da sem to zinil. Sam ne vem, kako iznenada je prišlo, da niti pomislil nisem. Sicer pa še ni gotovo, da bi zidali: to smo le predvidevali,« se je opravičeval.

»Sedaj je že vseeno, če smo le predvidevali ali sklenili. Če bodo o tem govorili ljudje, je treba,« je vztrajal Ivan.

»Pa veš, koliko to stane? Ali imaš denar?«

»Mislim, da je najvažnejše, prisiliti Sršena k popuščanju. In tu ti lahko hiša največ pomaga. Če zmanjka denarja, ga je treba nekje dobiti, si sposoditi, ampak tako, da ljudje ne bodo zvedeli, da Sršen ne bo vedel...« je predlagal Ivan.

»Ti si še premlad, Ivan, in sanjariš o stvareh, ki so neizvedljive ali težko izvedljive,« ga je zavrnil brat. »Ko boš življenje bolj spoznal, boš mislil drugače.«

Ivan je bil užaljen in celo hud na brata, ki ni hotel upoštevati njegovih nasvetov. Čutil pa je tudi neko zadovoljstvo, ker je bil prepričan, da bo čez nekaj dni ali tednov brat sprejel njegov predlog. Saj zaenkrat nima boljšega izhoda ali poti za dosego svojega cilja.

XVII.

Sršenov Martin je bil na Novo leto tako slabe volje, da se je napil proti vsem cerkvenim pravilom in ljudskim navadam. Zdelo se mu je, da je zašel v zagato, iz katere mu ne more pomagati nihče. Čukov Martin ni prihajal več k hiši. Pri zadnjem obisku je rekel, naj mu sporočijo, ko se bo Anica odločila zanj, ker da on ne bo hodil izpraševat, da bi ljudje brili norce iz njega. Zato je začel Sršen iskati drugega zeta. Ves čas je vneto prosil boga, naj mu pomaga. Trudil pa se je tudi sam; pošiljal je svoje zaupnike, ki naj bi previdno ugotovili, kje bi bilo upanje v uspeh. Pa ni bilo od nikoder zadovoljivih vesti — nihče se ni hotel ali upal vmešavati v spor dveh ženinov.

Kljub Sršenovi previdnosti in prikrivanju se je med ljudmi mnogo zvedelo. Kar se ni moglo zvedeti, pa so dopolnili ljudje sami, da bi bila zgodba cela. Zato so ob praznikih vedeli mnogo več, kot se je zgodilo v resnici. Seveda tega niso delali zlonamerno, vsaj večina ne. Včasih je nekdo izrekel nekaj kot ugibanje. Ljudje, ki so to slišali, pa so navadno prenesli naprej kot čisto resnico. Pa ne s slabim namenom. Kje še! Takih, ki so širili take vesti zlonamerno, je bilo v vasi bolj malo. Večina navadnih vaščanov pa je to storila zaradi tega, ker se niso dobro spominjali, ali sta sosed in soseda rekla, da je morda bilo tako ali da je res bilo tako. Kdo pa se bo zmenil v neskončni verigi dogodkov in novic za besedico morda! Tudi pozabiti jo je lahko, kot se pozabijo še večje in važnejše stvari.

Marsikaj, kar so vaščani razpletali v dolgočasju, ko so lupili bučno seme ali pripravljali perje za blazine mladih nevest, je zvedel tudi Sršen. Zato je bil še nestrpnejši. Kajti le takrat, ko se bo Anica poročila, bo lahko zavezal jezike vsem in preprečil take čenče, kakor je imenoval novice, ki so jih pripovedovali pošteni ljudje brez slabega namena ob dolgočasnih večerih. Upal je vse do Novega leta, čeprav je za vsakim decembrskim dnem hudo žaloval.

Na Silvestrov večer pa je bil že hudo razkačen; leto je šlo k zatonu, zadnji dan mu je ušel, ženina pa ni bilo od nikoder.

Kljub temu se je poskušal na Novo leto premagati. Jezo in nestrpnost je želel pustiti doma. Pred ljudmi ni hotel pokazati svojih skrbi, da jim ne bi dal povoda za nove govorice. To pa ni bilo lahko, čeprav je vedel prikrivati svoje misli. Njegova molitev v cerkvi pa je bila prežeta z eno samo prošnjo, naj bi mu bog pomagal. Neštetokrat je ponovil: »Gospod, zaupam v tvojo pomoč in voljo, ne zapusti svojega revnega sluge!«

Ko pa je na povratku iz cerkve slišal razgovor o porokah, ga je prijelo. Zdelo se mu je, da se mu ljudje rogajo. Zato je na mah pozabil, koliko krat je bogu obljubil, da zaupa v njegovo voljo. Zdelo se mu je, da ga je bog zapustil. Z veliko težavo se je premagoval, da ni pokazal ljudem, kaj se je v njem kuhalo.

Preden je slekel plašč, si je doma nalil vina v velik kozarec in ga izpraznil na dušek. Z vinom je hotel zatreti svojo bol. Pri kosilu je bil mrk in tih, zato je družina plašno in molče pospravljala dobrote, ki so se ta dan vrstile na mizi. Jed mu ni teknila, zato je le pil in zlival vino v sebe. In nihče ga ni upal opozoriti, da se na Novo leto ne sme opiti, ker bi potem bil vse leto pijanec, kakor pravi ljudski pregovor.

Po kosilu, ko je družina izginila iz sobe, je Sršen iznenada vprašal ženo:

»Mati, kaj misliš, ali nam bo bog še pomagal?« V glasu mu je zvenela zaskrbljenost, kakor da bi spraševal otrok.

»Kako moreš kaj takega vprašati?« se je prestrašila žena.

»Zdi se mi, da vse moje, pa tudi tvoje molitve ne pomagajo nič.«

»Kako to misliš?«

»Ženina ni, ljudje pa se nam posmehujejo, češ da ga ne moremo dobiti.«

Sršenka je molčala, ker se je bala, da bo mož vzrojil. Kljub temu je po kratkem molku rekel:

»Kaj naj storim? Pobil bi vse take ljudi, Korenčka, pa tudi Anico. Upal sem v božjo pomoč, pa je ni. Še vedno mi pijeta kri — da bi ga strela božja! — in ljudje se mi posmehujejo. Pokliči Anico! Naj pobere svoje stvari in mi izgine izpred oči, iz hiše!...«

Ko je prenehal le za trenutek, ga je žena opozorila boječe: »Si pozabil, da je danes Novo leto.«

Pogledal je ženo, kakor da ne bi vedel tega. V pijanosti je res pozabil. Zdrznil se je nad svojim početjem in vzdihnil: »Oh, jaz grešnik!« Potem je spustil glavo na roke, ki jih je držal na mizi, in molčal.

»Pozabi na to; saj bo s časom vse dobro!« ga je tolažila žena.

»Jaz bogokletnež in to zaradi takih ljudi! Kaj naj storim z njimi?« je vprašal, ko je dvignil glavo.

»Pusti jih, če je božja volja taka!«

»Božja volja, praviš?« je vprašal hlastno.

»Gotovo, drugače se ne bi moglo zgoditi tako,« mu je pritrdila.

»Torej je tudi to božja volja, da sem postal bogokletnež?«

Žena mu ni upala odgovoriti niti ni vedela, ker takega vprašanja ni nikoli slišala, zato je dejala:

»Pomiri se, saj bo vse dobro! Dobro bi bilo, če bi se vlegel in spočil.«

»Spočil? Saj nisem truden. Ali morda misliš, da sem pijan? Ne, nisem. In spati nimam časa. Danes hočem urediti to zadevo. Kaj misliš, bi zavezali ljudem jezike, če bi se Anica poročila?« Ker je žena molčala, je spremenil obraz in se zadrl: »Odgovori, če te vprašam!«

»Ne vem,« je zajecljala.

»Saj poznaš ljudi. Moraš jih poznati! Kaj bi rekli ljudje, če bi dovolil Anici, da bi se poročila s Korenčkovim?« je vprašal ukazujoče.

»Ne vem,« je odgovorila počasi, ker ni vedela, kaj hoče. Sicer pa je bila prepričana, da to sprašuje le v pijanosti.

»Mar misliš, da bi me imeli za norca?«

»Zakaj?« je vprašala previdno.

»Ker sem jo dal revežu. Ne razumeš tega? Kje bi ženska glava razumela!« se je jezil nad ženo, nato pa ugotovil: »Seveda bi me imeli za norca. Ne, ne bo je dobil! Raiši jo pošljem v samostan, naj se pokori za svoje grehe... Pokliči jo!« je ukazal. Od jeze je drhtel, kar pa je bila tudi posledica preveč zaužitega alkohola. (Nadalj. sledi)